

ΣΤΗ ΔΙΑΠΑΣΩΝ

Μουσικό Σχολείο Πρέβεζας

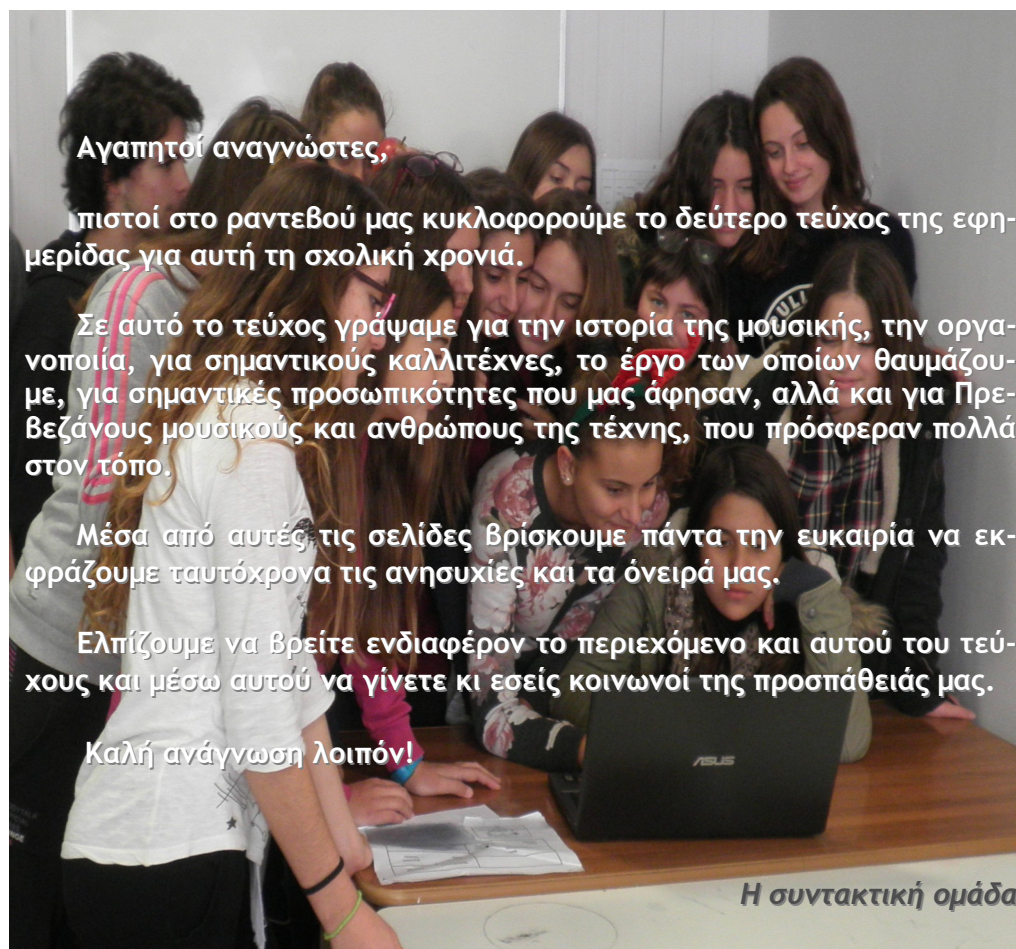
Στη Διαπασών
φύλλο Νο 9
Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2016

- Leonard Cohen
- Fidel Castro
- Ουγκιάμαου
- Έλληνες Συνθέτες
- Υπο-κρίση-Α
- Οργανοποιία
- Βασίλης Τζίμας
- Λέανδρος Σπαρτιώτης
- ΘΗΕΛΑ
- 1930-1940
- Αρχαία Ελληνική Μουσική
- Βιβλιοκριτική/Ταινιοθήκη
- Λογοτεχνία
- Τα νέα του Σχολείου μας

Τιμή φύλλου: 1,00 €

Περιεχόμενα	Περιεχόμενα	2
	Leonard Cohen	3
Μουσική	Fidel Castro	4-5
	Ουγκιάμαου	5
Προβληματισμοί	Έλληνες Συνθέτες	6
	Υπο-κρίση-Α	7
	Στέλιος Ποϊκλής: Συνέντευξη	8-9
Συνεντεύξεις	Βαίλης Τζίμας: Νέο Κύμα και Λάκης Παππάς	9-10
	Λεάνδρος Σπαρτιώτης	10-12
	ΘΗΕΛΑ	12
Τέχνες και Γράμματα	Ταξίδι στη μουσική: 1930-1940	13
	Αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα	
	Βιβλιοκριτική Κινηματογράφος Λογοτεχνία	14-15
Νέα του σχολείου	Τα νέα του σχολείου	16

Αγαπητοί αναγνώστες,

πιστοί στο ραντεβού μας κυκλοφορούμε το δεύτερο τεύχος της εφημερίδας για αυτή τη σχολική χρονιά.

Σε αυτό το τεύχος γράψαμε για την ιστορία της μουσικής, την οργανοποιία, για σημαντικούς καλλιτέχνες, το έργο των οποίων θαυμάζουμε, για σημαντικές προσωπικότητες που μας άφησαν, αλλά και για Πρεβεζάνους μουσικούς και ανθρώπους της τέχνης, που πρόσφεραν πολλά στον τόπο.

Μέσα από αυτές τις σελίδες βρίσκουμε πάντα την ευκαιρία να εκφράζουμε ταυτόχρονα τις ανησυχίες και τα όνειρά μας.

Ελπίζουμε να βρείτε ενδιαφέρον το περιεχόμενο και αυτού του τεύχους και μέσω αυτού να γίνετε κι εσείς κοινωνοί της προσπάθειάς μας.

Καλή ανάγνωση λοιπόν!

Η συντακτική ομάδα

Συντακτική ομάδα: Βασιλάκου Μένια, Βερυκίου Άννα, Γεωργίου Παρασκευή, Γκρόντα Τάνια, Δημητρακοπούλου Αμαλία, Ζέκιος Λάμπης, Θεοφάνους Αδαμαντία, Καλαμπόγια Ανδριανή, Καράμπελας Δημήτρης, Κουνάδη Άρτεμις, Κουτρούμπα Στρατούλα, Κρανιώτη Ευαγγελία, Κυρίτση Άλκηστις, Κωστόγιαννη Μυρτώ, Μαρκής Γεράσιμος, Ματέρη Ναυσικά, Μουκάνου Ευαγγελία, Μπάκος Μιχάλης, Μπέλλου Εύη, Ντάκουλα Αποστολία, Ντάκουλα Βασιλική, Ξανθουδάκη Αριάδνη, Παβέλη Έλενα, Παπίρη Ιωάννα, Παππά Νάντια, Πιέτα Δήμητρα, Ποϊκλή Στελίνα, Ποϊκλής Λεωνίδα, Πουτέτση Φιλίω, Ρούσσου Ζένια, Σταύρακα Αλεξάνδρα, Τέφα Ελένη, Τζόκα Μυρτώ, Τόλιου Ευδοξία, Τσόκα Αλίκη, Ωρολογάς Γιάννης.

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Σιαπανίδου Έλλη

Στοιχεία επικοινωνίας: sti.diapason@gmail.com

Επίσημη ιστοσελίδα του Μουσικού Σχολείου Πρέβεζας:

<http://preveza-music-school.gateweb.gr/>

Leonard Cohen

Τον περασμένο Νοέμβριο ο Λέοναρντ Κοέν, ο μεγάλος τραγουδοποιός, αλλά και σημαντικός ποιητής και συγγραφέας, έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 82 χρονών. Όπως ανακοινώθηκε στο διαδίκτυο: «Χάσαμε έναν από τους πλέον παραγωγικούς οραματιστές της μουσικής». Το 2010 του απονεμήθηκε Τιμητικό Βραβείο Grammy για το σύνολο της προσφοράς του, ενώ φέτος το Μάιο κέρδισε τα βραβεία «Στιχουργός της Χρονιάς» & «Καλλιτέχνης της Χρονιάς» στα καναδέζικα βραβεία Juno.

Γεννήθηκε στο Μόντρεαλ του Καναδά το 1934. Ο πατέρας του, εβραϊκής καταγωγής και ιδιοκτήτης βιοτεχνίας υφασμάτων, πέθανε όταν ο Λέοναρντ ήταν εννέα ετών, γεγονός που θα τον σημαδέψει για όλη του τη ζωή.

Το 1949 ο δεκαπεντάχρονος Κοέν θα ανακαλύψει δύο πράγματα: την ποίηση του Λόρκα και τη μαγεία της κιθάρας και λίγο αργότερα γίνεται μέλος του μουσικού γκρουπ Buckskin Boys, το οποίο έπαιζε μουσική κάντρι. Θα πει ότι ο Λόρκα τον εκπαίδευσε, του δίδαξε την αξιοπρέπεια της θλίψης και τον εξοικείωσε με το ρομαντισμό και τη γενναιότητα. Την επόμενη χρονιά, ο Κοέν θα αρχίσει να γράφει ποίηση. Δεκάδες σελίδες κάθε μέρα, προσπαθώντας να κατανοήσει την τέχνη του έρωτα.

Το 1955 παίρνει πτυχίο αγγλικής φιλολογίας από το πανεπιστήμιο McGill και ξεκινά μεταπτυχιακές σπουδές στο πανεπιστήμιο Columbia, ενώ φοιτητής ακόμα εκδίδει την πρώτη ποιητική συλλογή, με τίτλο *Let Us Compare Mythologies*. Το 1961 κυκλοφορεί η δεύτερη ποιητική συλλογή του με τίτλο *The Spice Box of Earth*, που τον κάνει γνωστό στους καναδικούς λογοτεχνικούς κύκλους.

Η σχέση του Κοέν με την Ελλάδα υπήρξε μοιραία. Κερδίζοντας μια υποτροφία καταφέρνει να ταξιδέψει στην Ευρώπη και το 1960 αποφασίζει να εγκατασταθεί μόνιμα στην Ύδρα. Αγόρασε ένα σπίτι έναντι του ποσού των 1.500 δολαρίων, χρησιμοποιώντας τα χρήματα από την κληρονομιά που του άφησε η γιαγιά του. Ο Κοέν θα δηλώσει αργότερα ότι ήταν η εξυπνότερη απόφαση που πήρε ποτέ, καθώς η Ελλάδα είναι το σπίτι της ψυχής του. Στην Ύδρα συνεχίζει να γράφει για περίπου επτά χρόνια, ζώντας με την Marianne Ihlen και το γιο της Axel. Εκεί έγραψε την ποιητική συλλογή *Flowers for Hitler* (1964) και δύο μυθιστορήματα, *The Favourite Game* (1963) και *Beautiful Losers* (1966) και έτσι θα γνωρίσει την παγκόσμια επιτυχία ως συγγραφέας. Ωστόσο, τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1967, αποφασίζει να εγκατασταθεί στις Η.Π.Α. για να αφοσωθεί πλήρως στη μουσική.

Το 1967 τον ανακάλυψε ο κυνηγός ταλέντων της Columbia, John H. Hammond, ο οποίος επίσης υπέγραψε με τους Bob Dylan, Aretha Franklin, Bruce Springsteen και πολλούς ακόμα, και τότε κυκλοφόρησε και το πρώτο του άλμπουμ. Σε αυτό συμπεριλαμβανόταν μια από τις μεγάλες του επιτυχίες, το τραγούδι "Suzanne", ενώ από τα πιο γνωστά του κομμάτια είναι το "Hallelujah".

Η γνωριμία του με την Judy Collins στάθηκε καθοριστική για την πορεία του στη μουσική. Μετά την επιτυχία που γνώρισε η ηχογράφηση της δικής του σύνθεσης "Suzanne" από την Collins, αποφασίζει να δοκιμάσει τις

δυνάμεις του ως τροβαδούρος. Η εμφάνισή του στο Newport Folk Festival το 1967, οδήγησε στο πολύ επιτυχημένο άλμπουμ, *Songs of Leonard Cohen*, με τραγούδια-θρύλους, όπως *Suzanne*, *Sisters of Mercy* και *So Long Marianne*, ενώ την ίδια χρονιά γνωρίζει τη Suzanne Elrod, με την οποία απέκτησε δύο παιδιά, τον Άνταμ και τη Λόρκα.

Άλλα έργα-σταθμοί της πορείας του ήταν το *Various Positions* το 1984

(με τραγούδια όπως το *Dance Me To The End of Love* και το *Hallelujah*), το *I'm Your Man* (1988), καθώς και το στοχαστικό και κριτικό *The Future* (1992). Το 1993 αποφάσισε να ζήσει σε μοναστήρι Zen της Καλιφόρνιας, το οποίο όμως εγκατέλειψε το 1999 και το 2001 κυκλοφορεί το *Ten New Songs*, περιλαμβάνοντας το τραγούδι *Alexandra Leaving*, βασισμένο στο ποίημα του Καβάφη «Απολείπει ο Θεός Αντώνιον». Το 2004 κυκλοφορεί το *Dear Heather*, σε συνεργασία με την Anjani Thomas, σύντροφό του στη ζωή, ενώ δυο χρόνια μετά εκδίδει την ποιητική συλλογή *Book of Longing*, πάνω στην οποία βασίστηκε το ομώνυμο άλμπουμ και οι παραστάσεις του Philip Glass.

Ο συγκερασμός ερωτικού και θρησκευτικού στοιχείου, οι ανεκπλήρωτοι πόθοι, η μοναξιά, η λατρεία για τις γυναίκες, οι κοινωνικοί προβληματισμοί και οι εκ βαθέων εξομολογήσεις, αποτέλεσαν τους βασικούς άξονες του μοναδικού έργου του. Λιτός, ουσιαστικός, γοητευτικός, ευφυής και με χιούμορ, συνεχίζει να εμπνέει, να λυτρώνει, να παρηγορεί. Στα 74 του, μετά από 15 χρόνια απουσίας από τους συναυλιακούς χώρους και έχοντας χάσει σχεδόν όλη την περιουσία του από την πρώην μάννατζέρ του, ο Κοέν επέστρεψε δυναμικά με μια μεγάλη περιοδεία, η οποία διήρκεσε μέχρι τα τέλη του 2008, ενώ συνέχιζε να περιοδεύει και έως το 2013. Τον Οκτώβριο του 2016 κυκλοφόρησε η τελευταία του δουλειά, "You Want It Darker".

Πριν από την κυκλοφορία του "You Want it Darker", είχε δώσει μια συνέντευξη, όπου, αναφερόμενος στην κατάσταση της υγείας του και τη θνητότητά του, είπε: «είμαι έτοιμος να πεθάνω, ελπίζω να μην είναι πολύ άβολο». Λίγους μήνες νωρίτερα, θυμόμαστε το γράμμα που έστειλε στη μούσα του και επί πολλά χρόνια σύντροφό του, Marianne Ihlen, δυο μέρες πριν εκείνη φύγει από τη ζωή: «Λουπόν, Μαρριάν, έχει φτάσει αυτή η στιγμή, όπου είμαστε τόσο μεγάλοι και τα σώματά μας καταρρέουν και πιστεύω ότι θα σε ακολουθήσω πολύ σύντομα. Να ξέρεις ότι είμαι τόσο κοντά σου που αν απλώσεις το χέρι σου, πιστεύω ότι θα μπορέσεις να φτάσεις το δικό μου».

Μυρτώ Τζόκα, Γ' Γυμνασίου

Περιεχόμενα

Μουσική

Προβληματισμοί

Συνεντεύξεις

Τέχνες και Γράμματα

Νέα του σχολείου

Fidel Castro

Ο Φιντέλ Κάστρο γεννήθηκε στο Μπιράν της Κούβας στις 13 Αυγούστου 1926 και σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αβάνας. Από φοιτητής συμμετείχε στο επαναστατικό κίνημα ενάντια στη δικτατορία του Μπατίστα στην Κούβα, που είχε την ανοιχτή στήριξη και των Η.Π.Α.. Στις 26 Ιούλη του 1953, επικεφαλής ομάδας επαναστατών επιτέθηκε στους στρατώνες της Μονκάδα, με σκοπό να ξεσηκώσει το λαό του νησιού ενάντια στη δικτατορία. Η απόπειρα αποτυγχάνει και ο ίδιος μαζί με συντρόφους του συλλαμβάνεται, όμως η 26η του Ιούλη σηματοδοτεί την απαρχή της μεγάλης λαϊκής εξέγερσης κατά του δικτατορικού καθεστώτος του Φουλχένσιο Μπατίστα. Μπροστά στους κατηγορούς του, στις 6 Οκτώβρη του 1953, στο δικαστήριο του Σαντιάγο της Κούβας, ο Φιντέλ Κάστρο λέει: «Όσο για μένα, ξέρω πως η φυλακή θα 'ναι σκληρή όσο δεν ήτανε ποτέ για κανένα, πως θα βρω μπροστά μου απειλές, παγίδες και άτιμες βιαιότητες. Μα δεν τις φοβούμαι, όπως δεν τρέμω τη μανία του άθλιου τυράννου που πήρε τη ζωή εβδομήντα αδελφών μου. Καταδικάστε με, δεν πειράζει, η Ιστορία θα με δικαιώσει».

Το δικαστήριο τον καταδίκασε σε 15 χρόνια φυλάκιση στο σωφρονιστήριο του Λος Πίνος, που σήμερα ονομάζεται Ίσλα δε Χουβεντούδα.

Το 1955, στις 15 του Μάη, ο Κάστρο αποφυλακίστηκε και στις αρχές Ιούλη αναχώρησε για το Μεξικό, όπου οργάνωσε και εκπαιδευσε στρατιωτικά μια ομάδα επαναστατών, από τις τάξεις της οποίας βγήκαν όλοι οι μεγάλοι ηγέτες της κουβανέζικης επανάστασης, όπως ο Καμίλο Σιενφουέγος, ο Χουάν Αλμέιδα και φυσικά ο Ερνέστο Τσε Γκεβάρα.

Οι επαναστάτες ξεκίνησαν το αντάρτικο στα βουνά της Σιέρα Μαέστρα και ο επαναστατικός στρατός που συγκροτήθηκε «ακούμπησε» στη συστηματική πολιτικοστρατιωτική προετοιμασία που είχε ξεκινήσει το κίνημα της 26ης Ιούλη με επικεφαλής το Φ. Παις, το Λαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα Κούβας, όπως είχε ονομαστεί το Κομμουνιστικό Κόμμα Κούβας, και το Επαναστατικό Διευθυντήριο που απαρτιζόταν από επαναστάτες φοιτητές. Βασίστηκε στη δράση των οργανωμένων δυνάμεων στις πόλεις, στην αγροτιά και τη νεολαία. Αυτή η προετοιμασία της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων συνέβαλε καθοριστικά στην επιτυχία έκβαση της επαναστατικής πάλης. Αυτές ήταν και οι κύριες δυνάμεις που προχώρησαν στην ενοποίησή τους στις Ενωμένες Επαναστατικές Δυνάμεις που οδήγησαν στην επανασύσταση του Κ.Κ. Κούβας το 1965. Την 1η Γενάρη του 1959 ο λαϊκός αντάρτικος στρατός της Κούβας μπαίνει θριαμβευτικά στην Αβάνα, μετά από ένα μακρόχρονο αγώνα του λαού της Κούβας ενάντια στη δικτατορία του Φουλχένσιο Μπατίστα, που στήριζε ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός. Η κουβανική επανάσταση απέδειξε ότι ο ιμπεριαλισμός δεν είναι ανίκητος και βρήκε αμέσως την αμέριστη στήριξη της Σοβιετικής Ένωσης και των τότε σοσιαλιστικών χωρών. Ήταν Πρωτοχρονιά του 1959 όταν οι δυνάμεις των επαναστατών μπαίνουν θριαμβευτικά στην Αβάνα με επικεφαλής τον Τσε Γκεβάρα. Λίγες μέρες αργότερα, στις 8 του μήνα, φτάνει στην Αβάνα και ο Φιντέλ Κάστρο. Ο Κάστρο δηλώνει: «Ζούμε μια αποφασιστική στιγμή της ιστορίας μας. Η τυραννία έπεσε. Απέραντη είναι η λαϊκή χαρά. Έχουμε όμως ακόμα πολλά να κάνουμε. Δεν έχουμε την αυταπάτη να πιστεύουμε ότι από δω και μπρος όλα θα είναι εύκολα. Ίσως στο μέλλον όλα θα 'ναι ακόμα πιο δύσκολα...»

Τα λόγια του Κάστρο αποδεικνύονται προφητικά όταν δυο

χρόνια αργότερα, ο κουβανικός λαός, με την καθοδήγηση της ηγεσίας του και του ίδιου του Κάστρο, αναχαιτίζει στον Κόλπο των Χοίρων στην παραλία Χιρόν, την εισβολή και απόβαση 1.400 μισθοφόρων που έστειλε η αμερικανική κυβέρνηση. Οι Κουβανοί τσακίζουν τους εισβολείς και υπό τις επευφημίες μιας τεράστιας διαδήλωσης ο Κάστρο ανακοινώνει την εθνικοποίηση όλων των Αμερικανικών πολυεθνικών, ανακηρύσσει το σοσιαλιστικό χαρακτήρα της Επανάστασης και τονίζει:

«Πόσο βοήθησαν αυτά τα γεγονότα το λαό μας να διδαχθεί! Αυτά τα μαθήματα

είναι πολύτιμα, είναι οδυνηρά, είναι αιματηρά, αλλά πόσα ο λαός δεν απέκομισε ως γνώση. Οι ιμπεριαλιστές δεν μπορούν να μας συγχωρέσουν που είμαστε εδώ κάτω από τη μύτη τους ή να βλέπουν να οικοδομούμε την επανάστασή μας, μία σοσιαλιστική επανάσταση, ακριβώς στο υπογάστριο των Ηνωμένων Πολιτειών...»

Μετά το φιάσκο των Η.Π.Α. στον Κόλπο των Χοίρων, ο εμπνευστής της εισβολής Αμερικανός Πρόεδρος Κένεντι θέτει σε πλήρη εφαρμογή (Φεβρουάριος 1962) το εγκληματικό οικονομικό, εμπορικό και χρηματοπιστωτικό εμπάργκο των Η.Π.Α. εναντίον της Κούβας. Οι ζημιές που είχε προκαλέσει το εμπάργκο στην κουβανέζικη οικονομία μέχρι το 2013 ξεπερνούσαν το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια. Το εμπάργκο διαρκεί πάνω από 50 χρόνια με ένα και μόνο στόχο: την καταστροφή του πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού συστήματος που έχει επιλέξει ο κουβανικός λαός ασκώντας το δικαίωμά του για αυτοδιάθεση και κυριαρχία. Ο χαρακτήρας του εμπάργκο είναι δολοφονικός. Φτάνει μέχρι την απαγόρευση εισαγωγής στην Κούβα ιατρικών αναλώσιμων και υλικών, φαρμάκων που χρησιμοποιούνται σε καρδιολογικές παθήσεις, σε ειδική διατροφή με θρεπτικές ουσίες για τα πρόωρα νεογέννητα βρέφη, σε σκευάσματα για τη θεραπεία παιδιών που έχουν υποστεί σοβαρά εγκαύματα, σε φάρμακα για το Αλτσχάιμερ, σε τρόφιμα, σε υλικοτεχνική υποδομή για την Παιδεία και φυσικά εξαπλώθηκε σε όλους τομείς της οικονομίας, από την κατασκευαστική βιομηχανία και το εμπόριο μέχρι τις διεθνείς χρηματοοικονομικές συναλλαγές της Κούβας. Ο ιμπεριαλιστικός χαρακτήρας του εμπάργκο είναι πρόδηλος.

Για δεκαετίες, ο Φιντέλ Κάστρο, από τη θέση του προέδρου της Κούβας και ως επικεφαλής του Κ.Κ. Κούβας καθοδήγησε την πάλη του λαού της χώρας για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού, στις δύσκολες συνθήκες της ιμπεριαλιστικής επιθετικότητας και περικύκλωσης και ιδιαίτερα μετά τις αντεπαναστατικές ανατροπές στη Σοβιετική Ένωση και τις άλλες σοσιαλιστικές χώρες το 1989-1991.

Η ΚΟΥΒΑ ΟΜΩΣ ΤΑ ΚΑΤΑΦΕΡΕ:

Σήμερα, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, η Κούβα έχει «ένα από τα πιο αποτελεσματικά εκπαιδευτικά συστήματα στον κόσμο, όπως αυτά της Φινλανδίας, της Σιγκαπούρης, της Σαγκάης, της Δημοκρατίας της Κορέας, της Ελβετίας, της Ολλανδίας και του Καναδά».

Η Κούβα διαθέτει ένα από τα πιο ολοκληρωμένα συστήματα Παιδείας, Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας στον κόσμο. Πέρσι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επίσημα την Κούβα την πρώτη χώρα στον κόσμο που εξάλειψε την μετάδοση του ιού HIV του AIDS και της σύφιλης από τη μητέρα στο παιδί. Σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. σχεδόν 1,4 εκατομμύριο γυναίκες που έχουν προσβληθεί από τον HIV κuoφορούν κάθε χρόνο παγκοσμίως.

Η Παγκόσμια Τράπεζα, αναφέρει: «Η Κούβα είναι διεθνώς αναγνωρισμένη για τα επιτεύγματά της στους τομείς της εκπαι-

εκπαίδευσης και της υγείας (...). Από την Κουβανική Επανάσταση το 1959 και μέχρι σήμερα, η χώρα έχει δημιουργήσει ένα σύστημα κοινωνικής πρόνοιας που εγγυάται την δωρεάν πρόσβαση όλων των πολιτών της στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη (...). Άλλο επίτευγμα του νησιού είναι η εξάλειψη ορισμένων ασθενειών, η προσφορά ασφαλούς νερού και διάφορα άλλα βασικά για τη δημόσια υγεία. Η Κούβα έχει έναν από τους χαμηλότερους δείκτες σε ποσοστά βρεφικής θνησιμότητας στην περιοχή και έναν από τους μεγαλύτερους σε προσδόκιμο ζωής» («Καθημερινή», 16/11/2014).

Η Κούβα έφτασε ως εδώ όρθια! Στάθηκε στα πόδια της χωρίς να προσκυνήσει! Χωρίς να γονατίσει! Χωρίς να υποταχθεί! Χωρίς να ταπεινωθεί! Με το λαό της (τον εξοπλισμένο λαό της) να μην εγκαταλείπει ούτε μια στιγμή, ακόμα και στις πιο δύσκολες συνθήκες, την αξιοπρέπεια και το δικαίωμά του να αποφασίζει

αυτός για τη ζωή του και για τη χώρα του! Πέρυσι, μετά την ιστορικής σημασίας ανακοίνωση για την αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων των Η.Π.Α. με την Κούβα, ο Φιντέλ δήλωσε χαρακτηριστικά: "Για όλους έρχεται η ώρα μας, αλλά οι ιδέες των Κουβανών Κομμουνιστών θα παραμείνουν ως απόδειξη σε αυτόν τον πλανήτη ότι αν λειτουργήσουν με θέρμη και αξιοπρέπεια, μπορούμε να πράξουμε τα υλικά και τα πολιτιστικά αγαθά που χρειάζονται οι άνθρωποι. Και πρέπει να πολεμήσουμε χωρίς ανακωχή για την απόκτησή τους."

Σύμβολο του πατριωτισμού, του διεθνισμού και της αξιοπρέπειας, που πάει χέρι – χέρι με το όραμα της απελευθέρωσης των λαών στην αέναη προσπάθεια του ανθρώπου να περπατάει όρθιος, ήταν, είναι και θα είναι ο αθάνατος **Φιντέλ Κάστρο**.

Hasta La Victoria Siempre Commandante!!!

Μιχάλης Μπάκος, Α' Λυκείου

Περιεχόμενα

Μουσική

Προβληματισμοί

Συνεντεύξεις

Τέχνες και Γράμματα

Νέα του σχολείου

“Ουγιάμαου” ή αλλιώς... 敬 5

Για το δυτικό κόσμο η Ιαπωνία μπορεί να συμβολίζει ένα κομμάτι της μαγευτικής Ανατολής... Δεν παύει, ωστόσο, να είναι και ένα "παράξενο" κομμάτι, που οι δυτικοί συχνά δυσκολεύονται να ερμηνεύσουν. Σ' αυτό το άρθρο θα αναφέρουμε μερικές από τις... ανορθόδοξες για εμάς συνήθειες των Ιαπώνων.

Η λέξη “ουγιάμαου” (敬 5) σημαίνει “δείχνω σεβασμό” και είναι ίσως από τις σημαντικότερες λέξεις στην Ιαπωνική διάλεκτο. Και αυτό γιατί στην Ιαπωνία, όπως και στην Ελλάδα -σε μικρότερο ίσως βαθμό-, ο σεβασμός είναι η κυριότερη αρχή και τηρείται αυστηρά από τους περισσότερους πολίτες. Αυτό φυσικά επηρεάζει άμεσα τόσο τα ήθη και έθιμα όσο και τις ιδιοτροπίες της χώρας. Γι' αυτόν το λόγο πολλά από αυτά θα μας φανούν αρκετά περίεργα όσον αφορά τη λογική τους.

Για παράδειγμα, πόσο περίεργο ακούγεται σε εμάς να αποφεύγει κάποιος να πει τον αριθμό τέσσερα; Ki όμως, οι περισσότεροι Ιάπωνες προσπαθούν να αποφύγουν, όσο αυτό καθίσταται δυνατόν, να πουν τον αριθμό τέσσερα. Αυτό γιατί η προφορά του αριθμού αυτού μοιάζει πάρα πολύ με τη λέξη “θάνατος”. Είναι κάτι σαν το δεκατρία για τους δυτικούς. Θεωρείται αρκετά γρουσουζίκος αριθμός και χρησιμοποιείται όσο το δυνατόν λιγότερο. Ακόμη και σε ένα ασανέρ μπορεί να λείπει ο τέταρτος όροφος. Σε άλλες, πιο ακραίες περιπτώσεις, δεν υπάρχουν καν ενδείξεις για τους ορόφους 40-49. Μάλιστα το 49 θεωρείται ακόμη πιο γρουσουζίκος αριθμός, γιατί ακούγεται σαν τη φράση που σημαίνει “πόνος μέχρι θανάτου”.

Επίσης είναι εξαιρετικά αγενές το φύσημα της μύτης δημοσίως. Πρέπει να περιμένει κάποιος να βρεθεί μόνος του για να το επιχειρήσει. Οι Ιάπωνες θεωρούν αποκρουστική ακόμη και την εικόνα ενός μαντηλιού.

Άλλος ένας κώδικας δημόσιας συμπεριφοράς είναι ότι θεωρείται βρώμικο να τρως και να περπατάς ταυτόχρονα στο δρόμο. Οι Ιάπωνες επικρίνουν αυστηρά αυτήν τη συνήθεια των δυτικών. Επίσης, θεωρείται αγένεια η κατανάλωση τροφίμων σε δημόσιο χώρο ή σε τρένα. Υπάρχουν μικρές εξαιρέσεις σε αυτό τον κανόνα,

όπως για παράδειγμα το παγωτό.

Παραδόξως, στα μετρό και γενικότερα στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς υπάρχουν υπάλληλοι, οι “οσίγια”, των οποίων η δουλειά δεν είναι άλλη παρά να... σπρώξουν τον κόσμο μέχρι να χωρέσουν όλοι στα γεμάτα επιβάτες βαγόνια σε ώρες αιχμής. Αυτό γίνεται με σκοπό να αποφευχθούν τραυματισμοί όταν κλείσουν οι πόρτες των βαγονιών, κάτι που έχει μια λογική αν λάβουμε υπ' όψιν τον πληθυσμό της Ιαπωνίας σε σύγκριση με την έκτασή της.

Επιπρόσθετα, στα περίεργα έθιμα κατατάσσεται και αυτό του πουρμπουάρ, κάτι που συνηθίζεται στο δυτικό πολιτισμό, αλλά φυσικά δεν θα έπρεπε κανείς να το επιχειρήσει στην Ιαπωνία. Το πουρμπουάρ μπορεί να αντιμετωπιστεί ακόμη και ως προσβολή. Θεωρείται ως κάτι αγενές ή ακόμη και ταπεινωτική κίνηση. Μπορεί να προκαλέσει σύγχυση και κάποιοι Ιάπωνες φτάνουν στο σημείο να κυνηγούν τους ξένους, για να τους δώσουν πίσω τα χρήματά τους!

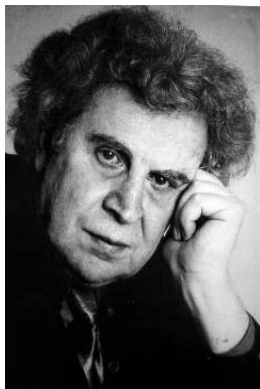
Δήμητρα Πιέτα, Β' Λυκείου

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΝΘΕΤΕΣ

Μάνος – Μίκης: Στην “οδό ονείρων” μιας “όμορφης πόλης”

Πριν από 90 χρόνια, το 1925, γεννήθηκαν με διαφορά 3 μηνών οι δύο κορυφαίοι συνθέτες μας, Μίκης Θεοδωράκης και Μάνος Χατζιδάκις· αυτά τα δύο ιερά τέρατα της ελληνικής μουσικής σκηνής, που με τα τραγούδια τους μεγάλωσαν, ερωτεύτηκαν, επαναστάτησαν, έζησαν και κράτησαν πολιτισμό και παιδεία 3 γενιές πλέον. Αυτά τα δύο μεγαλεία που διέδωσαν το ελληνικό ήθος σε όλου του κόσμου τις μεριές και που μπορούμε σίγουρα να τους συγκαταλέγουμε ανάμεσα στους μεγαλύτερους συνθέτες παγκοσμίως, μα κυρίως ανάμεσα στις μουσικές της καθημερινότητάς μας.

Ο Μίκης Θεοδωράκης γεννήθηκε στη Χίο στις 29 Ιουλίου 1925, από πατέρα Κρητικό και μητέρα Μικρασιάτισσα. Λόγω της επαγγελματικής ιδιότητας του πατέρα του (ανώτερος δημόσιος υπάλληλος) πέρασε τα παιδικά του χρόνια μετακινούμενος σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας.

Πριν από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο είχε ανακαλύψει την αγάπη του για τη μουσική κι έγραψε τις πρώτες του συνθέσεις, ενώ το 1942 εξέδωσε τα πρώτα του ποιήματα, με το ψευδώνυμο Ντίνος Μάης. Το 1943 εγκαθίσταται οριστικά στην Αθήνα και συνεχίζει τις μουσικές του σπουδές, με δάσκαλο τον Φιλοκλήτη Οικονομίδη.

Ο Μίκης Θεοδωράκης έγραψε όλα τα είδη της μουσικής: όπερες, συμφωνική μουσική, μουσική δωματίου, ορατόρια, μπαλέτα, χορωδιακή εκκλησιαστική μουσική, μουσική για αρχαίο δράμα, για θέατρο, για κινηματογράφο, έντεχνο λαϊκό τραγούδι, λαϊκά ορατόρια, μετασυμφωνικά έργα.

Έργα που μεγάλωσαν γενιές όπως τα: Άσμα ασμάτων, Όμορφη πόλη, Ένα το χελιδόνι, Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ, Του μικρού βοριά, Μέρα Μαγιού μου μίσεψες, Το τρένο φεύγει στις οκτώ, Κράτησα τη ζωή μου, Απρίλης, Ποιος τη ζωή μου, Βρέχει στη φτωχογειτονιά, Αν θυμηθείς τ' όνειρό μου, Μαργαρίτα η Μαργαρώ, Το γελαστό παιδί, Άρνηση (στο περιγιάλι το κρυφό), αλλά και το "Τροπάριο της Κασσιανής", το πρώτο συμφωνικό έργο του Μίκη, ο κύκλος τραγουδιών «Μπαλάντα του Μαουτχάουζεν», έργο με μεγαλειώδη αντιπολεμικό χαρακτήρα, που θεωρείται παγκοσμίως από τα πλέον σημαντικά έργα του συνθέτη, καθώς και η «Ραψωδία για βαρύτονο και ορχήστρα», κατά τον ίδιο το συνθέτη, το «κύκνειο άσμα» του.

Έργα που μεγάλωσαν γενιές όπως τα: Άσμα ασμάτων, Όμορφη πόλη, Ένα το χελιδόνι, Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ, Του μικρού βοριά, Μέρα Μαγιού μου μίσεψες, Το τρένο φεύγει στις οκτώ, Κράτησα τη ζωή μου, Απρίλης, Ποιος τη ζωή μου, Βρέχει στη φτωχογειτονιά, Αν θυμηθείς τ' όνειρό μου, Μαργαρίτα η Μαργαρώ, Το γελαστό παιδί, Άρνηση (στο περιγιάλι το κρυφό), αλλά και το "Τροπάριο της Κασσιανής", το πρώτο συμφωνικό έργο του Μίκη, ο κύκλος τραγουδιών «Μπαλάντα του Μαουτχάουζεν», έργο με μεγαλειώδη αντιπολεμικό χαρακτήρα, που θεωρείται παγκοσμίως από τα πλέον σημαντικά έργα του συνθέτη, καθώς και η «Ραψωδία για βαρύτονο και ορχήστρα», κατά τον ίδιο το συνθέτη, το «κύκνειο άσμα» του.

Ο Μίκης Θεοδωράκης ασχολήθηκε ενεργά με την πολιτική. Αναπτύσσει αντιστασιακή δράση, μέσα από τις τάξεις της ΕΠΟΝ και του ΚΚΕ. Θα συλληφθεί από τους Ιταλούς και στη φυλακή θα γνωρίσει το έργο του Μαρξ. Στα χρόνια της Χούντας περνά στην παρανομία και το Μάιο του 1967 ιδρύει μαζί με άλλους την πρώτη αντιστασιακή οργάνωση κατά της Δικτατορίας, το ΠΑΜ, και εκλέγεται πρόεδρος του. Συλλαμβάνεται τον Αύγουστο του 1967. Ακολουθεί η φυλάκισή του, η απομόνωση, η μεγάλη απεργία πείνας, το νοσοκομείο, η αποφυλάκιση και ο κατ' οίκον περιορισμός, η εκτόπιση με την οικογένειά του στη Ζάτουνα Αρκαδίας και τέλος το στρατόπεδο Ωρωπού. Όλο αυτό το διάστημα συνθέτει συνεχώς. Πολλά από τα καινούργια έργα του κατορθώνει με διάφορους τρόπους να τα στέλνει στο εξωτερικό, όπου τραγουδιούνται από τη Μαρία Φαραντούρη και τη Μελίνα Μερκούρη.

Στον Ωρωπό η κατάσταση της υγείας του επιδεινώνεται επικίνδυνα. Στο εξωτερικό ξεσηκώνεται θύελλα διαμαρτυριών από σημαντικές προσωπικότητες, αποφυλακίζεται και βρίσκεται στο Παρίσι τον Απρίλιο του 1970.

Το 1992 δίνει συναυλία σε όλη την Ευρώπη κατά των ναρκωτικών και του αναλφαβητισμού. Το 2002 παρουσιάζεται η όπερά του "Λυσιστράτη", ένας αληθινός ύμνος στην Ειρήνη.

Σήμερα, στα 91 του χρόνια, μοιάζει να διατηρεί εκείνη την πρωτεύεική τρέλα που είχε όταν ξεκίνησε τις μεγάλες δρασκευλιές του στην Ιστορία αυτού του τόπου. Ξέρει ότι η μουσική του έχει μπει στο κυκλοφορικό σύστημα του ελληνικού λαού. Ξέρει επίσης καλά ότι είναι από τους λίγους που έζησαν να χαρούν (και να καταχραστούν) την αθανασία τους.

Ο Μάνος Χατζιδάκις, ο άλλος μέγας μουσικός της Ελλάδας, γεννήθηκε στις 23 Οκτωβρίου του 1925 στην Ξάνθη. Ήταν γιος του δικηγόρου Γεώργιου Χατζιδάκι και της Αλίκης Αρβανιτίδου. Μετά το χωρισμό των γονιών του, ο Μάνος Χατζιδάκις με τη μητέρα του και την αδελφή του εγκαθίστανται οριστικά στην Αθήνα. Εν τω μεταξύ, από τα τέσσερα του χρόνια έχει αρχίσει μαθήματα πιάνου με δασκάλα την Αλτουινιάν, γνωστή μουσικό της Ξάνθης, αρμενικής καταγωγής. Παράλληλα, διδασκόταν μαθήματα βιολιού και ακορντεόν. Στα δύσκολα χρόνια της κατοχής και της απελευθέρωσης, ο Μάνος Χατζιδάκις εργάζεται ως φορτοεκφορτωτής στο λιμάνι του Πειραιά, παγοπώλης στο εργοστάσιο του Φιξ, υπάλληλος στο φωτογραφείο του Μεγαλοοικονομίου, βοηθός νοσοκόμος στο 401 Στρατιωτικό Νοσοκομείο.

Παράλληλα επεκτείνει τις μουσικές του γνώσεις παρακολουθώντας ανώτερα θεωρητικά μαθήματα, ενώ ξεκινά και σπουδές Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, τις οποίες όμως δεν θα ολοκληρώσει ποτέ. Την ίδια περίοδο συνδέεται με άλλους καλλιτέχνες και διανοούμενους, μεταξύ των οποίων ήταν οι ποιητές Νίκος Γκάτσος, Γιώργος Σεφέρης, Οδυσσεάς Ελύτης, Άγγελος Σικελιανός και ο ζωγράφος Γιάννης Τσαρούχης. Κατά την τελευταία περίοδο της Κατοχής συμμετείχε ενεργά στην Εθνική Αντίσταση μέσα από τις γραμμές της ΕΠΟΝ, όπου γνώρισε τον επίσης κορυφαίο μουσικοσυνθέτη Μίκη Θεοδωράκη, με τον οποίον σύντομα ανέπτυξε ισχυρή φιλία.

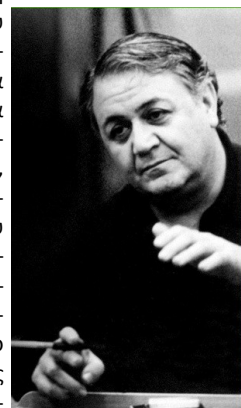
Η πρώτη εμφάνιση του Χατζιδάκι ως συνθέτη πραγματοποιείται το 1944, σε ηλικία 19 ετών, με τη συμμετοχή του στο έργο "Τελευταίος Ασπροκόρακας", του Αλέξη Σολομού, στο Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν.

Το 1961 κέρδισε το Όσκαρ Καλύτερου Πρωτότυπου Τραγουδιού για το τραγούδι "Τα παιδιά του Πειραιά". Η βράβευση αυτή του έδωσε παγκόσμια δημοσιότητα, την οποία ο Χατζιδάκις προσπάθησε να αποφύγει με κάθε τρόπο, θεωρώντας ότι τον στερούσε τη δυνατότητα να διαμορφώσει ο ίδιος τη σχέση του με τον ακροατή του.

Κάποια από τα έργα του είναι η μουσική για την "Μήδεια" του Ευριπίδη, το "Παραμύθι χωρίς όνομα", "Ο κύκλος με την κιμωλία", η "Οδός ονείρων", "Το χαμόγελο της Τζοκόντας", το «Blue», δέκα τραγούδια για ορχήστρα, Χάρτινο Το Φεγγαράκι, Μην τον Ρωτάς τον Ουρανό, Εφτά Τραγούδια Θα Σου Πω, Είσαι Ένα Περιστέρι (Ελα πάρε μου την λύπη), Αερικό, Τα Παιδιά Κάτω Στον Κάμπο.

Ο μεγάλος Μάνος Χατζιδάκις έφυγε από τη ζωή στις 15 Ιουνίου του 1994 από οξύ πνευμονικό οίδημα.

Ο μεγάλος Μάνος Χατζιδάκις έφυγε από τη ζωή στις 15 Ιουνίου του 1994 από οξύ πνευμονικό οίδημα.

Υπο-κριση-Α

Τα Σαββατοκύριακα 26-27 Νοεμβρίου και 3-4 και 10-11 Δεκεμβρίου, η πόλη μας είχε τη χαρά να απολαύσει δύο μονόπρακτα του Άντον Τσέχωφ: «Η Επέτειος» και «Η Αρκούδα», σε διασκευή, από τη θεατρική ομάδα Υπο-κριση-Α. Ο κόσμος της Πρέβεζας ανταποκρίθηκε γεμίζοντας τη Θεοφάνειο Αίθουσα Τέχνης και τα τρία σαββατοκύριακα, γεγονός που μας κάνει να πιστεύουμε πως οι πολίτες της πόλης μας αγαπούν ιδιαίτερα το θέατρο.

Η Αρκούδα (υπόθεση): Στο σπίτι μιας βαρυνεπenthούσας χήρας εισβάλλει ένας άξεστος τύπος και της ζητάει τα δανεικά που είχε δώσει στο θανάτωνα σύζυγό της. Εκείνη τι πρέπει να κάνει; Να του τα δώσει ή να υποκύψει τελικά στον έρωτα του;

Η Επέτειος (υπόθεση): Ένας στριμμένος μισογύνης τραπεζικός υπάλληλος αγωνίζεται μάταια να τελειώσει το λόγο που θα εκφωνήσει ο διευθυντής του στην επέτειο της τράπεζάς τους. Όμως στη συνέχεια θα υπάρξουν αφίξεις που θα φέρουν τα πάνω κάτω.

Ηθοποιοί: Σταυρούλα Καραγιάννη, Κώστας Αντύπας, Ανθή Κέντρου, Δημήτρης Λιόντος, Λευτέρης Χατζηθεοδώρου, Δημήτρης Τασούλας, Φιόρω Τσαντούλα, Αναστασία Νικολάου, Χριστίνα Κριτσιμά, Μπάμπης Οικονόμου, Κώστας Τζάμος, Βασίλης Παππάς.

Ο κ. Κώστας Τζάμος, σκηνοθέτης της θεατρικής ομάδας, μας μίλησε για τη δράση της Υπο-κριση-Α, τα έργα που ανεβάζουν και τα μελλοντικά σχέδιά τους.

Πόσα χρόνια δρα η θεατρική ομάδα;

Η ομάδα μας δρα τέσσερα χρόνια.

Πώς ξεκίνησε αυτή η ομάδα;

Η ομάδα αυτή είναι από φίλους που παλιά ήμασταν σε άλλα σχήματα. Αυτό που μας συνδέει είναι η αγάπη, η επικοινωνία και η κοινή προσπάθεια γι' αυτό που θέλουμε να κάνουμε, δηλαδή αγαπάμε αυτό που κάνουμε και το προχωράμε.

Είστε ιδρυτικό μέλος;

Ναι, είμαι ιδρυτικό μέλος.

Δέχετε καινούρια μέλη στην ομάδα και πόσα μέλη είστε αυτήν τη στιγμή;

Βεβαίως δεχόμαστε καινούρια μέλη. Αυτή τη στιγμή είναι εγγεγραμμένα περίπου εικοσιπέντε μέλη, αλλά στην παράσταση συμμετείχαν δώδεκα.

Πόσα θεατρικά έργα έχετε ανεβάσει και τι είδους είναι αυτά;

Έχουμε ανεβάσει δύο θεατρικά. Συνήθως είναι κλασικά έργα. Το πρώτο ήταν «Τα Παντρολογήματα» και αυτό το έργο που ανεβάσαμε τώρα ήταν διασκευή. Το έχουμε διασκευάσει εμείς και αν πάρετε το πρωτότυπο θα δείτε ότι έχουμε περάσει καινούρια στοιχεία, σύγχρονα, για να μπορεί να είναι προσβάσιμο στον κόσμο.

Το έργο που ανεβάσατε τώρα γιατί το επιλέξατε;

Και «Η Αρκούδα» και «Η Επέτειος» είναι κλασικά έργα του Τσέχωφ. Τα επιλέξαμε γιατί μας άρεσαν πάνω απ' όλα και είδαμε ότι μπορούσαν να εκφραστούν όλα τα άτομα που είχαμε στην ομάδα και τα θέματα των έργων ήταν ευχάριστα και επίκαιρα.

Έχετε κάποια μελλοντικά σχέδια σχετικά με αυτή τη θεατρική ομάδα;

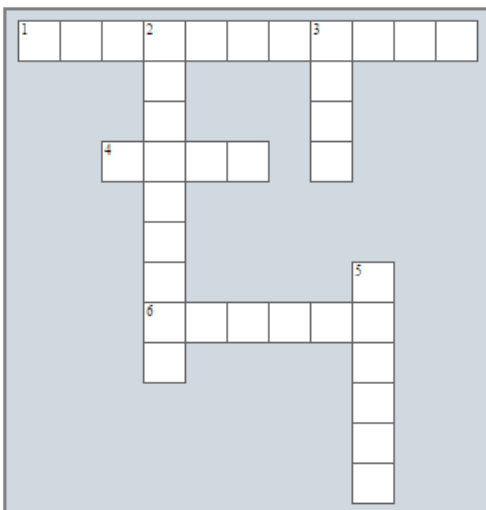
Φυσικά, το μέλλον πάντα υπάρχει. Και καινούρια μέλη θέλουμε και πάνω απ' όλα θέλουμε να ανανεωθεί η ομάδα, δηλαδή να μας έρθουν και πιο νέα άτομα διότι απ' ό,τι είδατε είμαστε σχετικά μεγάλοι σε ηλικία. Ένας από τους λόγους που θέλουμε και νεότερα άτομα είναι για να ανεβάσουμε ίσως και κάποια θεατρικά που θα χρειάζονται και ρόλους παιδιών. Γι' αυτό, λοιπόν, θα θέλαμε και παιδιά από το δικό σας σχολείο... Γνωρίζουμε, ωστόσο, πως είναι λίγο δύσκολο, διότι εσείς τα παιδιά έχετε πολλές σχολίες και θα χρειάζονται κάποιες πρόβες. Θέλει λίγο αγάπη πάνω απ' όλα το πράγμα.

Ποιο ήταν το επάγγελμά σας;

Καθηγητής φυσικά, τι άλλο; Και για μια εικοσαετία σχεδόν ήμουν υπεύθυνος των θεατρικών ομάδων των σχολείων όπου βρισκόμουν, όπως το 2ο Γυμνάσιο και το 2ο Λύκειο και με τις ομάδες αυτές λοιπόν είχαμε κερδίσει 2 φορές το 2ο βραβείο στους Πανεπειρωτικούς αγώνες. Είμαστε, λοιπόν, ζυμωμένοι με αυτή τη δουλειά, σας θέλουμε κοντά μας και σας αγαπάμε πολύ.

*Παρασκευή Γεωργίου, Ευδοξία Τόλιου,
Γ' Γυμνασίου*

Μουσικό Σταυρόλεξο!

Οριζόντια

1. «Μικρογραφία» του τύμπανου.
4. Κατάγεται από την Περσία και συγγενεύει με το λαούτο.
6. Έγχορδο μουσικό όργανο.

Κάθετα

2. Λαουτοειδές λαϊκό έγχορδο.
3. Γνωστό έγχορδο της αρχαιότητας...
5. Λέγεται αλλιώς και λαγούτο.

Ευαγγελία Κρανιώτη, Α' Γυμνασίου

Ο κ. Στέλιος Ποϊκλής μας μιλά για την Οργανοποιία

Η ενασχόλησή μας με τη μουσική μάς ώθησε να μάθουμε πώς φτιάχνονται κάποια μουσικά όργανα. Έτσι, αναζητήσαμε στην πόλη μας οργανοποιούς που θα μπορούσαν να μιλήσουν για την τέχνη αυτή -γιατί περί τέχνης πρόκειται περισσότερο παρά για απλό επάγγελμα. Συναντήσαμε, λοιπόν, τον κύριο Στέλιο Ποϊκλή στο εργαστήριό του στη Σμυρτούλα, ο οποίος μας υποδέχτηκε εγκάρδια και μας μίλησε για την τέχνη του. Με μια θέα που δεν μπορεί παρά μόνο να σε εμπνέει να δημιουργείς μιλήσαμε για το παρελθόν και το μέλλον της οργανοποιίας, τα υλικά και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται, ενώ ο ίδιος μας έδειξε και τα μηχανήματα και τον τρόπο που φτιάχνονται τα έγχορδα μουσικά όργανα.

Επειδή ο ενθουσιασμός μας ήταν μεγάλος και θα σας μεταφέρουμε ένα μέρος από αυτά που πραγματικά μάθαμε, δώσαμε μια υπόσχεση να ανανεώσουμε αυτό το ραντεβού στο χώρο του σχολείου την επόμενη φορά, στο πλαίσιο ενός βιωματικού εργαστηρίου, στο οποίο και άλλοι μαθητές του Μουσικού Σχολείου θα μπορέσουν όχι μόνο να δουν πώς φτιάχνεται ένα έγχορδο, αλλά και να πειραματιστούν οι ίδιοι, να κολλήσουν ξύλα, να δουν τα καλούπια και άλλα πολλά, που ο κ. Ποϊκλής είναι πρόθυμος να μας δείξει.

Πόσα χρόνια ασχολείστε με την οργανοποιία;

Ασχολούμαι 20 χρόνια. Είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα τέχνη και είναι καλό να ασχοληθούν και άλλοι άνθρωποι.

Τι όργανα φτιάχνετε;

Έγχορδα... Μπουζούκια, κιθάρες, λαούτα, ούτια, μαντολίνα, μπαγλαμάδες, εκτός από την οικογένεια του βολιού.

Ποια ήταν η αφορμή που σας έκανε να ασχοληθείτε με την οργανοποιία;

Η αφορμή που με έκανε να ξεκινήσω να ασχολούμαι ήταν μια ανησυχία που είχα γενικότερα. Είχα ξεκινήσει να μαθαίνω μπουζούκι και παράλληλα εργαζόμουν σε ένα επιπλοποιείο και έτσι είχα μια σχέση με τα ξύλα (που χρειάζονται στην οργανοποιία) και αυτά τα δύο μαζί κάνανε μια αλημεία μέσα στο μυαλό μου και έτσι ήθελα να ξεκινήσω να φτιάχνω όργανα.

Επομένως η εργασία σας στο επιπλοποιείο σας έμαθε κάποιες τεχνικές, που μετά στην οργανοποιία σας φάνηκαν χρήσιμες;

Κάποιες, γιατί διαφέρουν πάρα πολύ. Και σε υλικά και σε τεχνολογίες.

Πήρατε κάποια συγκεκριμένη εκπαίδευση ή είστε αυτοδίδακτος;

Ουσιαστικά αυτοδίδακτος είμαι, αλλά μπορώ να πω πως με βοήθησαν πολλοί οργανοποιοί, που με συμπάθησαν για αυτό που έκανα και πολλές φορές μου έδιναν συμβουλές. Αλλά τα περισσότερα τα βρήκα μέσα από την εμπειρία και την ενασχόληση με αυτό το επάγγελμα.

Εργαστήκατε κάπου πριν ανοίξετε το δικό σας εργαστήριο;

Ναι, εργάστηκα για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα στο οργανοποιείο του κ. Δεκαβάλα στη Θεσσαλονίκη το παλιότερο οργανοποιείο στην Ελλάδα από τον πασίγνωστο Μανώλη Βένιο, ο οποίος ήταν ο πρώτος που έφερε το ούτι σε αυτήν τη μορφή που υπάρχει σήμερα σε όλο τον κόσμο, Έλληνας οργανοποιός από τη Μ. Ασία.

Έχετε επηρεαστεί από κάποιον παλιό οργανοποιό;

Ναι, πάρα πολλές φορές. Έχω παραδειγματιστεί από πολλούς τους οποίους πρόλαβα εν ζωή και από άλλους που δεν τους πρόλαβα, αλλά έτυχε να έρθουν όργανά τους στο εργαστήριό μου, παλιά όργανα, που τα επισκεύαζα και μέσα εκεί έτυχε να βρω πράγματα.

Ποιοι ήταν οι παλιοί οργανοποιοί της Πρέβεζας;

Στην Πρέβεζα δεν υπήρχαν οργανοποιοί παλιά που να έχουμε στοιχεία γι' αυτούς. Υπήρχαν πολλοί μουσικοί στην Πρέβεζα, αλλά οι οργανοποιοί που εξυπηρετούσαν τους μουσικούς ήταν κάποιοι άνθρωποι που είχαν μεράκι χωρίς να είναι αυτό η κύρια απασχόλησή τους. Απλά γνώριζαν κάποια πράγματα και μπορούσαν να κάνουν μερικές

επισκευές. Οι οργανοποιοί ήταν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Αναπτύχθηκε ιδιαίτερα η οργανοποιία όταν ήρθαν οι πρόσφυγες από τη Σμύρνη.

Ασχολείστε με κάποιο άλλο επάγγελμα ή αποκλειστικά με την οργανοποιία;

Είμαι μουσικός, διδάσκω μουσική, σπουδάζω μουσική και κατασκευάζω όργανα.

Πείτε μας κάποια υλικά που χρησιμοποιείτε στην οργανοποιία.

Υλικά που χρησιμοποιούνται στην οργανοποιία είναι η κόλλα, τα βερνίκια, η γομαλάκα κ.ά. Πιο συγκριμένα, χρησιμοποιείται η ψαρόκολλα που φτιάχνεται από μια πρωτεΐνη που παίρνουμε συνήθως από τα κόκαλα του μπακαλιάρου. Δεν είναι ρευστή, αλλά σπυρωτή. Ενώ πολύ σημαντικά είναι και τα βερνίκια, τα οποία είναι φυσικά. Ένα άλλο υλικό είναι η γομαλάκα. Γίνεται από το κέλυφος του μεταξοσκώληκα και από μια ρητίνη που εκκρίνουν κάποια ρητινούχα δέντρα, όπως τα έλατα και τα πεύκα.

Μπορείτε να μας πείτε λίγα πράγματα για την κατασκευή ενός μουσικού οργάνου;

Καταρχάς, παίρνουμε το καλούπι πάνω στο οποίο χτίζουμε ένα "σκάφος". Στη συνέχεια, παίρνουμε τον "τάκο", τον οποίο τοποθετούμε πάνω στο καλούπι και μετά με τη μέθοδο της "δούγας" αρχίζουμε το χτίσιμο με τις δούγες μέχρι να το καλύψουμε όλο, εκτός από τα παλιά σημεία του οργάνου, στα οποία τοποθετούμε φαρδιές δούγες (αυτά ονομάζονται "εσωτερικά παλιάνια") και την "κολάτσα", η οποία ουσιαστικά δένει όλο το σκάφος. Αυτή, λοιπόν, είναι η αρχή για να κατασκευάσουμε ένα "αχλαδόσχημο" όργανο, όπως το μαντολίνο και το μπουζούκι. Στην κιθάρα αλλάζουν τα πράγματα, αν και φτιάχνεται και αυτή πάνω σε καλούπι.

Τα καλούπια των οργάνων διαφέρουν από οργανοποιό σε οργανοποιό; Με ποια κριτήρια επιλέγει ο κάθε οργανοποιός ποιο καλούπι θα χρησιμοποιήσει;

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένα κριτήρια μπορώ να πω... Οι περισσότεροι οργανοποιοί τα επιλέγουν με βάση το σχήμα τους και το μέγεθός τους. Από την άλλη μεριά ξέρουμε ότι το σχήμα και το μέγεθός τους διαφοροποιεί τον ήχο και έτσι σύμφωνα με την αισθητική του ο κάθε οργανοποιός χρησιμοποιεί και τα ανάλογα καλούπια.

Ποια είναι τα κατάλληλα ξύλα, τα οποία χρησιμοποιείτε για τα όργανα;

Τα ξύλα, καταρχάς, πρέπει να είναι στεγνά. Και εννοώντας στεγνά, να είναι αποθηκευμένα πάρα πολλά χρόνια. Δεν χρησιμοποιούμε ξύλα, τα οποία παράγονται μέσα σε ξηραντήρια. Προτιμάμε ξύλα, τα οποία παράγει ο τόπος μας (καρυδιά, σφενδάμι). Τα αποφλοιώνουμε όταν τα κόβουμε, για να μην μπορέ-

σει το σαράκι (μύκητας που ζει μέσα στα δέντρα) να τα καταστρέψει. Γι' αυτό όταν κόβουμε δέντρα, τα κόβουμε σε συγκεκριμένη εποχή του χρόνου, δηλαδή το χειμώνα, που έχει πολύ κρύο. Οπότε το δέντρο από μόνο του έχει κατεβάσει τα υγρά του.

Από πού προμηθεύστε τα υλικά;

Τα περισσότερα ξύλα παράγονται στη χώρα μας και είναι ξύλα, που τα έχω κόψει εγώ ο ίδιος ή κάποιοι φίλοι μου. Υπάρχει βέβαια, και η τροπική ξυλεία, όπως ο έβενος, που χρησιμοποιείται στις ταστιέρες. Ο έβενος αφού κοπεί ρίχνεται στα ποτάμια. Όταν κοπεί δεν είναι μαύρο το ξύλο, όταν το ρίχνουν στο ποτάμι γίνεται απανθράκωση, δηλαδή κάρβουνο. Είναι πολύ

σκληρό, δεν φθείρεται και γι' αυτό χρησιμοποιείται στην ταστιέρα. Υπάρχει ανταγωνισμός ανάμεσα στα χειροποίητα όργανα και στα βιομηχανικά;

Δεν υπάρχει σύγκριση και έτσι ούτε ανταγωνισμός. Είναι άλλο το ένα και άλλο τ' άλλο. Τα χειροποίητα όργανα κατασκευάζονται ένα-ένα. Ο κατασκευαστής ξεκινάει να φτιάχνει ένα όργανο και αφιερώνεται πάνω σ' αυτό από την πρώτη στιγμή μέχρι και την τελευταία. Στη βιομηχανία δεν μπορούν να δουλέψουν πάνω στα όργανα, όπως δουλεύουν στα εργαστήρια. Γι' αυτό δεν τίθεται θέμα ανταγωνισμού. Το ένα είναι βιομηχανία και το άλλο εργαστήριο κατασκευής τέχνης.

Υπάρχει στις μέρες μας ζήτηση στα χειροποίητα όργανα; Χειροποίητα όργανα χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες μουσικοί

Όσο υπάρχει μουσική θα υπάρχει οργανοποιία.

κατεχοχόν. Όχι απαραίτητα αυτοί που βιοπορίζονται από τη μουσική, αλλά αυτοί που έχουν ένα επίπεδο πάνω στο όργανο με το οποίο ασχολούνται. Χρησιμοποιούν χειροποίητα όργανα, γιατί ένα βιομηχανικό όργανο δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες τους, ούτε όσον αφορά τον ήχο, ούτε την κατασκευή, ούτε τη δομή, ούτε τον τρόπο λειτουργίας.

Πιστεύετε ότι στις μέρες μας η οργανοποιία μπορεί να θεωρηθεί και ως χόμπι και ως επάγγελμα;

Ναι, βέβαια. Ως χόμπι είναι πάρα πολύ καλό και ως επάγγελμα είναι πολύ καλό. Αλλά επειδή ζούμε κάποια χρόνια περίεργα και μας έχει κατακτήσει η τεχνολογία, πολλές φορές κάνουμε κινήσεις άστοχες προσπαθώντας να συναγωνιστούμε μεγάλες κατασκευαστικές εταιρίες, οι οποίες μπορούν να κατασκευάζουν αρκετά καλά ποιοτικώς όργανα. Κάποιοι οργανοποιοί υιοθετούν τεχνικές αυτών των εταιριών, όπως η τοποθέτηση βέργας στα μπράτσα από τις κιθάρες. Εγώ προσωπικά είμαι αντίθετος σε αυτό.

Πιστεύετε ότι έχει μέλλον η οργανοποιία ως επάγγελμα;

Όσο υπάρχει μουσική θα υπάρχει οργανοποιία. Ανάλογα με την εποχή, αν η μουσική έχει άνθηση, έχει άνθηση και η οργανοποιία. Είναι συνυφασμένα αυτά τα δύο μεταξύ τους. ■

Βασιλική Ντάκουλα, Στελίνα Ποϊκλή,
Ζένια Ρούσσου, Γ' Γυμνασίου

Ο Βασίλης Τζίμας μας μιλά για το Νέο Κύμα και το Λάκη Παππά

Επισκεφτήκαμε τον κο Βασίλη Τζίμα στο στούντιό του και μας μίλησε για την εποχή του Νέου Κύματος, την εποχή της μπουάτ στην Αθήνα, αλλά και την Πρέβεζα, για το Λάκη Παππά, αλλά και τον ίδιο. Σεμνός, μετριόφρων, μας αγάλλασε με τη ζεστασιά του χαρακτήρα του και μοιράστηκε μαζί μας αναμνήσεις...

Πείτε μας λίγα πράγματα για το Λάκη Παππά.

Ο Λάκης -δεν ξέρω αν έχετε δει δουλειές που έχει κάνει- ήταν ένας κιθαρίστας, ο οποίος με ένα ιδιαίτερο τρόπο και με άπειρες γνώσεις, πολλαπλές πάνω στο όργανο, είχε καταφέρει να συγκινήσει και τους πιο μεγάλους δασκάλους της κιθάρας. Ο Νότης Μαυροδής πριν από μια δεκαετία, αν θυμάμαι καλά, είχε πει σε μια συνέντευξή του ότι ο Λάκης Παππάς είναι ο σπουδαιότερος κιθαρίστας της Ελλάδας. Είχε συνεργαστεί και με το Λάκη Παππά δύο με τρία χρόνια σε συναυλίες και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Όσον αφορά το Λάκη Παππά ως τραγουδιστή, νομίζω ότι το συναίσθημα και η φαντασία είναι λίγα για να χαρακτηρίσουν έναν τραγουδιστή, ο οποίος πιστεύω ότι αδικήθηκε από το περιβάλλον τόσο το δισκογραφικό όσο και από τη μουσική πλευρά. Βέβαια, είχε ένα ιδίωμα, ήταν απόλυτος σε κάποια πράγματα, όσον αφορά τις συνεργασίες, δηλαδή ήθελε ένα κομμάτι να έχει πάρα πολύ καλό στίχο, πολύ καλή μουσική για να παίξει. Ο Λάκης Παππάς έδωσε ένα στίγμα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχουν γράψει πάρα πολλοί δημοσιογράφοι, που ασχολούνται με τη μουσική, για το συναίσθημα και την έκφραση της ερμηνείας του. Ήθελε η κάθε λέξη να είναι για αυτόν πραγματική, όπως την ένιωθε. Το συναρπαστικό ήταν ότι αυτό το έδινε στον άλλο με μεγάλη αμεσότητα και σε συγκινούσε όταν τραγουδούσε.

Ο ίδιος, όμως, έγραφε και μουσική και στίχους...

Ναι, έγραφε και μουσική και στίχους. Είναι πάρα πολλά τα τραγούδια του. Δεν ερμήνευε μόνο άλλων καλλιτεχνών.

Μπορείτε να μας πείτε λίγα πράγματα για το Νέο Κύμα;

Εγώ, για να είμαι ειλικρινής, στην Αθήνα από το '74 και μετά, όπου ήδη έμενα, δεν πρόλαβα και πολλά πράγματα. Το Νέο Κύμα, δηλαδή, είχε ξεκινήσει πολύ πιο πριν... Πρόλαβα όμως τις τελευταίες μπουάτ που υπήρχαν στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Η πρώτη επαγγελματική συνεργασία που είχα κάνει με το Λάκη Παππά, ήταν στην μπουάτ "Τιπούκειτος", στα Εξάρχεια. Ήταν ένα παλιό αρχοντικό σπίτι, όπου ο ιδιοκτήτης της μπουάτ, ο Μπουκουβάλας, έκανε ένα εγχείρημα,

που φαντάζομαι ήταν και το τελευταίο για την εποχή του νέου κύματος: μάζεψε όλους τους ανθρώπους του νέου κύματος του ίδιου στυλ, δηλαδή έβγαине ο Λάκης Παππάς με την κιθάρα του και τραγουδούσε, η Φλέρυ Νταντωνάκη, που τη συνόδευε ο Γιάννης Σπυρόπουλος (Μπαχ), η Πόπη Αστεριάδη και πολλοί άλλοι, όπως και εγώ. Θεωρούσα τον εαυτό μου τυχερό που με δέχτηκαν στο μαγαζί αυτό για πρώτη φορά ήταν η πρώτη δουλειά που έκανα στην Αθήνα (μιλάμε για το 1977). Όσον αφορά τις μπουάτ υπήρχαν ακόμη αρκετές, όπως η Απανεμιά και οι Εσπερίδες, γιατί ήταν η εποχή της μεταπολίτευσης, από το '74 και μετά. Ωστόσο, από το '80 και μετά άρχισαν να μειώνονται.

Μιλήστε μας λίγο για την μπουάτ του Λάκη Παππά (πώς λειτουργούσε, ποιους καλλιτέχνες έφερνε...).

Η μπουάτ του Λάκη άνοιξε το 1975 το καλοκαίρι και δούλεψε 3 χρόνια, από το 1975 έως και το 1977. Στην μπουάτ είχαν έρθει πάρα πολλοί τραγουδιστές, μουσικοί και καλλιτέχνες. Λεγόταν «Ντισκοτέκ-Μπουάτ, Λάκης Παππάς». Μέχρι τις 12:00 ήταν ντισκοτέκ, όχι βέβαια σαν τη σημερινή ντίσκο, αλλά περισσότερο προς τη ροκ μουσική, όπου ο κόσμος χόρευε. Στις 12:00 >>>

σταματούσε η ντίσκο και ξεκινούσε το ζωντανό πρόγραμμα. Έβγαίνει ο Ψαριανός, ο Τσάντης, ο Γενιάς και πολλοί άλλοι και γνωστοί και ντόπιοι καλλιτέχνες.

Η μουσική βοήθησε στην ανάδειξη καλλιτεχνών στην Πρέβεζα;

Η μουσική ήταν ένα σχολείο, θα μπορούσα να πω. Ήμασταν εκεί όλη τη μέρα ξυπνούσαμε το πρωί και πηγαίναμε με το που άνοιγαν για να κάνουν τις δουλειές γύρω στις 11:00. Και ο Λάκης ήταν εκεί με μια κιθάρα και έκανε ασκήσεις έξω. Ήταν ένα φαινόμενο για μας εκείνη την εποχή, γιατί παρόλο που ήταν από την Πρέβεζα δεν τον είχαμε γνωρίσει -εγώ επειδή ασχολιόμουν και παλαιότερα με τη μουσική τον ήξερα, γιατί ήμασταν και οικογενειακοί φίλοι. Ο Λάκης έκανε ένα "σχολείο" αυτά τα τρία χρόνια, όπου μας έδειχνε πράγματα στην κιθάρα, μας έδειχνε τρόπους, εκφράσεις, την ιδέα που είχε για τη μουσική, για το συναίσθημα, τη φαντασία, έναν άλλο τρόπο παίξιματος ενός οργάνου και μιας φωνητικής δυνατότητας, που μπορούσε να έχει ο καθένας. Βοήθησε πάρα πολύ κόσμο. Ήταν ο δάσκαλός μου, ο συνεργ-

γάτης μου και ο φίλος μου. Συνεργαστήκαμε το '77 στην μουσική, όπου με πήγε ο Τάκης Γενιάς. Ο Γενιάς υπήρξε ένα άλλο μουσικό φαινόμενο, ο οποίος ήταν πάρα πολύ καλός κιθαρίστας και τραγουδούσε πολύ ωραία και ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο. Στηρίζαμε πολύ το μαγαζί, και αφότου έφυγε ο Λάκης, από το 1978 μέχρι το '86, κυρίως με ντόπιους καλλιτέχνες. Η μουσική ήταν το "Ωδείο" της εποχής.

Ο Λάκης Παππάς σας επηρέασε στη μουσική σας; Το γεγονός ότι συνεργαστήκατε μαζί του και δουλέψατε στην μουσική σας ώθησε να ασχοληθείτε επαγγελματικά με τη μουσική;

Ναι, ήδη από το '77 ασχολήθηκα επαγγελματικά με τη μουσική, με υποστήριξε και στην Αθήνα με τη συνεργασία μας -δουλέψαμε μαζί μέχρι το '89 που έφυγα. Μου έδειξε τι σημαίνει μουσική.

Μπορείτε να μας μιλήσετε λίγο και για τη συνεργασία σας με άλλους καλλιτέχνες;

Η μουσική είναι ένα πράγμα που δεν τελειώνει... Εγώ, θα μπορούσα να πω, πως είμαι πολύ λίγος όσον αφορά αυτά που έχω κάνει, παρόλο που οι συνεργασίες που είχα ήταν θείο δώρο για μένα, δηλαδή να παίζω με το Λάκη και άλλους σημαντικούς καλλιτέχνες.

Τώρα με τι ασχολείστε μουσικά;

Το 1994 επέστρεψα στην Πρέβεζα, ωστόσο πηγαίνω συχνά και στην Αθήνα για κάποιες συνεργασίες που έκανα τότε. Τώρα προσπαθώ να προσεγγίσω το λόγο πάνω σε κάποιες ιδέες που έχω στη μουσική. Ετοιμάζω μια δουλειά με ποιήματα, την οποία έχω αρκετά χρόνια στο μυαλό μου και την ετοιμάζω στο νου μου, αλλά ποτέ δεν αποφασίζω να καθίσω να την ηχογραφήσω και να κάνω την παραγωγή εδώ στο στούντιό μου. Προσπαθώ να μελοποιήσω κάποια ποιήματα.

*Αποστολία Ντάκουλα, Ιωάννα Παπίρη,
Νάντια Παππά, Γ' Γυμνασίου*

Λέανδρος Σπαρτιώτης: ο λαθρεπιβάτης της τέχνης

Γεννημένος το 1931 στην Πρέβεζα ο κος Σπαρτιώτης αποτελεί κορυφαίο παράδειγμα ανθρώπου που καταφέρνει, έχοντας ζήσει ως παιδί δύο πολέμους και χωρίς να σπουδάσει, να ασχοληθεί με αυτό που αγάπησε περισσότερο: την τέχνη και τη δημιουργία, μέσα από τη μορφή της διακόσμησης, αλλά και της ζωγραφικής.

Το καλοκαίρι που μας πέρασε ο κύριος Σπαρτιώτης κατάφερε να μας εντυπωσιάσει ακόμη μια φορά με το έργο του από ανακυκλώσιμα υλικά, την Όπερα του Νερού και του Ονείρου. Ένα έργο πολυμορφικό, με το οποίο συνδύασε την τέχνη της αρχιτεκτονικής με τη διακόσμηση, τη μουσική, αλλά και την ανακύκλωση. Φτιαγμένη από περίπου 35.000 κουτάκια αναψυκτικών, άφησε άφωνους όσους την αντίκρισαν, κατοίκους της πόλης μας αλλά και τουρίστες, στολίζοντας μια μεριά της παραλίας που ποτέ δεν είχε αξιοποιηθεί.

Καθώς μας συντρόφευε η εικόνα αυτού του μεγαλοπρεπούς έργου θελήσαμε να τον γνωρίσουμε από κοντά και να μιλήσουμε μαζί του. Ένας άνθρωπος με ιδιαίτερη αγάπη για τον τόπο του, αλλά και για τα παιδιά, μας υποδέχτηκε εγκάρδια στην Πινακοθήκη που έχει με τόση αγάπη δημιουργήσει και μιλήσαμε για τη ζωή, το έργο του και την τέχνη γενικότερα.

Με πόσες διαφορετικές μορφές τέχνης έχετε ασχοληθεί και ποιες είναι αυτές;

Ως παιδί ασχολήθηκα με την επιπλοποιία και την μηχανοξυλουργία και έτσι η πρώτη τέχνη που με τράβηξε ήταν η ξυλογλυπτική. Όταν πήγα στην Αθήνα ασχολήθηκα με τη σκηνογραφία που μου άρεσε και αυτή πολύ. Κατά τη θητεία μου στο στρατό, έκανα τρία θεατρικά σκηνικά, ένα εκ των οποίων μάλιστα έμεινε, και δέκα περίπου χρόνια αργότερα χρησιμοποιήθηκε και στην ταινία "Ραντεβού στον αέρα", με τη Βλαχοπούλου, το Βουτσά, το Βογιατζή. Ζωγράφιζα κιόλας και η ευχέρεια στο σχέδιο βοήθησε σε όλα τα άλλα επαγγέλματα που έκανα. Μετά έγινα διακοσμητής. Αυτό είναι ένα επάγγελμα με πολλές απαιτήσεις. Δεν πρέπει μόνο να φτιάξεις έπιπλα, μα και να μπεις στο σπίτι, να αλλάξεις το χρώμα και το φωτισμό και να συνεργα-

στείτε με πολλούς άλλους επαγγελματίες για τις υπόλοιπες ανάγκες του σπιτιού. Ταυτόχρονα πρέπει να ικανοποιήσεις και τον πελάτη, τις δικές του επιθυμίες... Εν συνέχεια άρχισε να με ενδιαφέρει το εξωτερικό των σπιτιών και σιγά-σιγά άρχισα να κάνω σχέδια αρχιτεκτονικής, εκμεταλλευόμενος το ταλέντο που είχα στο σχέδιο. Μόλις είδα ότι άρεσαν, ξεθάρρεψα, αλλά δεν μπορούσα να υπογράψω κι έτσι τα υπέγραψαν άλλοι. Έπειτα όταν τα δυο παιδιά μου

έγιναν αρχιτέκτονες, τα έργα μας είχαν την υπογραφή "Σπαρτιώτης". Και μέσα από τη συνεργασία μας και την καλλιτεχνική μας σύγκρουση έβγαينا καλύτερα έργα, γιατί είχαν ήδη υποστεί κριτική και από τους τρεις μας. Κάπου-κάπου μ' έπιανε και ο οίστρος της ζωγραφικής, αυτό κρυβόταν μέσα μου. Είχα

έγιναν αρχιτέκτονες, τα έργα μας είχαν την υπογραφή "Σπαρτιώτης". Και μέσα από τη συνεργασία μας και την καλλιτεχνική μας σύγκρουση έβγαينا καλύτερα έργα, γιατί είχαν ήδη υποστεί κριτική και από τους τρεις μας. Κάπου-κάπου μ' έπιανε και ο οίστρος της ζωγραφικής, αυτό κρυβόταν μέσα μου. Είχα

έργα στο γραφείο μου και με παρότρυναν φίλοι να κάνω έκθεση. Ωστόσο, εγώ φοβόμουν, γιατί τη σεβόμουν τη ζωγραφική, καθώς την είχα μελετήσει πολύ και δεν αισθανόμουν έτοιμος. Όταν όμως παρακινήθηκα από φίλους, αλλά και κριτικούς της τέχνης να κάνω μια έκθεση, το τόλμησα και έκανα την πρώτη μου έκθεση στο ατελιέ μου, το 1977, στα εγκαίνια της οποίας πουλήθηκαν μάλιστα όλα τα έργα μου. Αργότερα έκανα και μια δεύτερη έκθεση σε μια σπουδαιότερη γκαλερί στο Κολωνάκι, όπου συνέβη ακριβώς το ίδιο. Και τέλος το 1979 προσκλήθηκα από τους συμπατριώτες μου να κάνω μια έκθεση και στην πόλη μου στο πλαίσιο των εκδηλώσεων στα Άκτια, που γίνονταν τότε. Και έτσι άρχισε να γεννιέται η ιδέα για το Nicropolis Club: να αφήσω κάτι μεγαλύτερο στην πόλη μου, όχι απλά ένα ζωγραφικό έργο.

Ποιες ήταν οι σπουδές σας;

Οι σπουδές μου ήταν πενιχρές από άποψη γραμμάτων, διότι όταν έφτασα σε ηλικία που έπρεπε να πάω σχολείο, έπιασαν δύο πόλεμοι, ένας παγκόσμιος και ένας εμφύλιος. Την τελευταία τάξη, που ήταν η Ε' Δημοτικού, την έβγαλα σε μια εκκλησία, γιατί το σχολείο μας το είχαν επιτάξει οι Ιταλοί. Βέβαια, αυτό είναι παράδειγμα ότι δεν είναι απαραίτητο να σπουδάσεις για να γίνεις κάτι, ούτε αναγκαίο βέβαια, αλλά δεν θα πρέπει ποτέ να παραιτηθείς από όλα. Εγώ δεν παραιτήθηκα.

Δηλαδή είστε αυτοδίδακτος.

Αυτοδίδακτος σε όλα.

Μιλήστε μας λίγο για το Nicropolis Club.

Προσπάθησα να σεβαστώ τη φύση και δεν ήθελα να φέρω τίποτα ξενόφερτο, αλλά να "κλέψω" από την κοντινή μου Νικόπολη στοιχεία που να μπορούν να δέσουν με την περιοχή. Το Nicropolis Club είναι

ένα αξιόλογο έργο, που πρόβαλε την περιοχή και αποτέλεσε σημείο αναφοράς για την Ήπειρο. Έργο που μας ακολουθούσε σαν τίτλο τιμής. Το έργο ακολουθεί σαν υλικό και σχέδιο τη Νικόπολη, τόσο στα κλασικά, ρωμαϊκά όσο και τα βυζαντινά στοιχεία της Νικόπολης. Χρησιμοποιήσαμε παλιά τούβλα (πάνω από 600.000-700.000 τούβλα...)

Έχετε κάνει σπουδαία έργα τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ποια θεωρείτε εσείς από τα πιο σημαντικά έργα σας;

Στην Ιταλία έκανα μια παρέμβαση σ' ένα αρχιτεκτονικό μνημείο του 16ου αιώνα. Ήταν μοναστήρι που πουλήθηκε και ο αγοραστής το μετέτρεψε σε μια έπαυλη, στην οποία εγώ έκανα κάποιες παρεμβάσεις τοποθετώντας μια πισίνα. Έργο δύσκολο να ταιριάξεις κάτι σύγχρονο που να δένει σ' ένα μνημείο του 16ου αιώνα. Στην Αγγλία, στο Hyde Park, έκανα κάποια γραφεία, όπου χρησιμοποίησα αρχαία ελληνικά στοιχεία.

Τα σημαντικότερα έργα μου, ωστόσο, θεωρώ ότι βρίσκονται στην Ελλάδα. Από τα πιο χαρακτηριστικά είναι το Καφενείο Νέον στην Ομόνοια. Το Νέον υπήρξε από τα πιο παλιά καφενεία, ένα από τα πιο γνωστά στέκια της Αθήνας. Όταν το πήραν κάποιοι επιχειρηματίες θέλησαν να το ανακαινίσουν, καθώς είχε υποστεί σημαντικές ζημιές από πυρκαγιά. Επίσης ένα δύσκολο έργο, καθώς έπρεπε να παντρέψεις ένα νεοκλασικό χώρο με μια σύγχρονη λειτουργία. Η Ελένη Βλάχου, διευθύντρια και η ιδιοκτήτρια της Καθημερινής είχε γράψει γι' αυτό: "Και ξαφνικά στην έρημο της Ομόνοιας φύτρωσε μια άσση". Αυτό για εμένα ήταν τιμητικό. Έπειτα έφτιαξα ένα σπουδαίο καφέ στο Ηράκλειο στην Κρήτη. Έχει ενετική μορφή, καθώς γύρω υπήρχαν ενετικά

κτήρια και έπρεπε να δανειστώ από την παράδοση, καθώς, όπως είπαμε, πρέπει να σεβόμαστε την περιοχή όταν χτίζουμε ένα μοντέρνο κτήριο. Τέλος, θα μπορούσα να αναφέρω το Εύπολις στον Πειραιά, ένα μεγάλο κτήριο 12 στρεμμάτων, ένας πολυώροφος για εκδηλώσεις, όπου επικρατεί το στοιχείο του νερού με λιμνούλες, σιντριβάνια και μια μεγάλη πισίνα, απ' όπου περνάς με γέφυρα. Βέβαια, εκτός από αυτά έκανα και πολλά σπίατα, επαύλεις... Ωστόσο, ξεχωρίζω αυτά που είναι σε δημόσια θέα και έχουν απήχηση σε περισσότερο κόσμο απ' ό,τι τα ιδιωτικά.

Η Πινακοθήκη πώς ξεκίνησε;

Επειδή εγώ θεωρούσα ότι απλώς ζωγραφίζω, αλλά δεν ήμουν ζωγράφος και με εντυπωσίαζε η ζωγραφική, άρχισα να συλλέγω έργα. Από τα παιδικά μου χρόνια σε μια εκδρομή στην Κέρκυρα με είχαν εντυπωσιάσει οι ακουαρέλες του Γαλλινά και είχα υποσχεθεί στον εαυτό μου να αποκτήσω έναν Γαλλινά, αν καταφέρω κάποια στιγμή στη ζωή μου. Και στη συνέχεια το ένα έργο έφερε το άλλο...

Πόσα έργα φιλοξενούνται στην Πινακοθήκη σήμερα;

Τα έργα που έχουμε στην ιδιοκτησία μας πλησιάζουν τα 200, αλλά αυτήν τη στιγμή είναι 100 με 120 ανάλογα με το μέγεθος και ανάλογα πόσα χωράει η Πινακοθήκη. Είναι έργα διαφορετικών εποχών, γιατί ξεκινάμε από το 1854 μέχρι και σημερινά έργα Ελλήνων ζωγράφων. Έχουμε και έργα Πρεβεζάνων καλλιτεχνών και γίνονται όλο και περισσότερα. Ήδη ξεκινώ να έχω μια γωνία εδώ που είναι μόνο Πρεβεζάνοι καλλιτέχνες. Βέβαια, οι καιροί είναι δύσκολοι και δεν έχουμε δυνατότητες για περισσότερα έργα, για να εμπλουτίζεται συνέχεια η πινακοθήκη μας, αλλά και αυτά δεν είναι λίγα, για μια πόλη σαν την Πρέβεζα, να έχει μια πινακοθήκη

με τόσα έργα.

Πώς σας ήρθε στο μυαλό η ιδέα για την Όπερα του Νερού και του Ονειρού;

Έχω μεγάλη αγάπη για την όπερα, γιατί παρακολουθώ από τα γεννοφάσκια μου, σχεδόν... Με την Κατοχή μού δόθηκε η ευκαιρία από τους Ιταλούς -οι οποίοι πέρα από τον πόλεμο διατηρούσαν και τον πολιτισμό τους- να μάθω σιγά σιγά τι είναι η όπερα. Έτσι, σκέφτηκα ότι αντί να κάνω ένα γλυπτό, να κάνω ένα χρηστικό χώρο, ένα σκηνικό -επειδή ήταν και απωθημένο μου η σκηνογραφία- και έτσι έφτιαξα την Όπερα. Ήταν ένα έργο που προβάλλει την πόλη μας, προβάλλει τον πολιτισμό.

Πόσα κουτάκια συνολικά χρειάστηκαν για να κατασκευαστεί;

Πιστεύω γύρω στις 30-35.000, για να τα μαζέψουμε χρειάστηκαν 3 χρόνια. Το πρώτο τσουβάλι με κουτάκια ήρθε από τη Σκύρο. Η μακαρίτισσα η σύζυγός μου ήταν από την Σκύρο και κάθε χρόνο πηγαίναμε διακοπές. Πολλά πήραμε από τα Σύβοτα, από την Κόρινθο και πολλά από παιδάκια που επισκέπτονταν την Πινακοθήκη και τους λέγαμε ότι μαζεύουμε κουτάκια, έτσι άρχισαν και αυτά να μαζεύουν και να μας φέρνουν.

Πόσο χρόνο σας πήρε να ολοκληρώσετε το έργο;

Χρειάστηκαν γύρω στους 6,5 με 7 μήνες για την κατασκευή του. Ήταν τεράστιο: έχει 30 μέτρα μήκος και είναι δύσκολο έργο να κολλήσεις 30.000 κουτάκια, τα οποία διαχωρίστηκαν πρώτα χρωματικά, δεν βάρθηκαν. Και ένας πολύ δύσκολος μήνας μέσα στον ήλιο, από τις 22 Ιουλίου ως τις 10 Αυγούστου για να στηθεί και τέλος άλλες 10 με 15 μέρες για να το μαζέψουμε.

Κύριε Λέανδρε, πού φυλάσσεται το έργο τώρα;

Η εταιρεία Καράμπελας, από την οποία προμηθευτήκαμε την ξυ-

Περιεχόμενα

Μουσική

Προβληματισμοί

Συνεντεύξεις

Τέχνες και Γράμματα

Νέα του σχολείου

λεία και μας έκανε και αρκετές χορηγίες, μας έκανε και αυτήν τη χάρη, να φιλοξενήσει το έργο σε στεγασμένο χώρο.

Έχει προβλέψει ο Δήμος να βρει μια μόνιμη "κατοικία" για αυτό το έργο;

Όχι... Κάνουμε συζητήσεις για του χρόνου, αλλά δεν είναι με το πάθος που εγώ περίμενα.

-Και δεν αξιοποιείται ίσως έτσι όπως θα μπορούσε να αξιοποιηθεί...

Όχι, γιατί δεν έχεις την ηρεμία, είσαι μόνιμως με την αγωνία αν θα προλάβεις. Επομένως περιμένω περισσότερο ενδιαφέρον για το έργο αυτό, δεδομένου ότι υπάρχουν και άλλοι δήμοι-μνηστήρες που εξακολουθούν να το φλερτάρουν. Εγώ, όμως, είμαι λίγο απόλυτος με την πόλη μου και δεν θέλω οι κόποι που έκανα για την πόλη μου να πάνε αλλού, είναι κρίμα. Μακάρι να μπορούσε να περιφέρεται, δεν είναι εύκολο όμως. Θα μπορούσε να γίνει η αιτία στην Πρέβεζα να καθιερωθεί ένα μικρό φεστιβάλ, στο οποίο θα συμμετέχουν χορωδίες,

θα γίνονται μουσικές εκδηλώσεις, υπάρχει κόσμος ακόμη και από το εξωτερικό που έχει δείξει ενδιαφέρον για κάτι ανάλογο. Κάτι τέτοιο, όμως, θέλει χρόνο και συμπαράσταση· δεν είναι ενός ανθρώπου έργο. Για αυτό είπαμε χρειάζεται χρόνος για να οργανωθεί. Εγώ είχα εθελοντική προσφορά και καταφέραμε αρκετά, δεν αρκεί όμως. Είναι και μερικά πράγματα που δεν είναι θέματα εθελοντισμού. Εξαρτάται από την πολιτεία και μετά έρχονται οι εθελοντές και οι καλλιτέχνες. Και οι καλλιτέχνες που ήρθαν φέτος το καλοκαίρι ήρθαν αφιλοκερδώς.

Πόσα άτομα χρειάστηκαν για να γίνει όλο αυτό;

Πολλά, αλλά τελικά μου έμειναν 10 άτομα, μεταξύ των οποίων η

κυρία Αλεξία Μπουκουβάλα, που ανέλαβε το επικοινωνιακό κομμάτι. Μετά υπήρξε η κυρία Θάλεια Παπαγγελή, με το ωδείο, ενώ άλλοι βοήθησαν με προσωπική εργασία και τεχνικά μέσα. Όλων τους η βοήθεια όμως ήταν συγκινητική και αποφασιστικής σημασίας. Αυτό δεν είναι έργο ενός ανθρώπου, είναι γενικότερο, αφο-

ρά πολύ κόσμο, κυρίως όμως την πολιτεία που πρέπει να το αγκαλιάσει, γιατί την αναδεικνύει.

Ποια είναι η γνώμη σας για την τέχνη. Είναι σημαντική για τον άνθρωπο;

Είναι ευλογία θεού η τέχνη, η οποιαδήποτε τέχνη· και για αυτόν που δεν την κάνει είναι ευλογία να την απολαμβάνει. Διότι, για σκεφτείτε, ένας να έπαιζε μουσική για τον εαυτό του, ένας να ζωγράφιζε μόνο για τον εαυτό του... Αυτοί που βλέπουν τα έργα ενθαρρύνουν τους καλλιτέχνες, τους καταξιώνουν, τους χειροκροτούν για αυτό που άκουσαν, το χαίρονται και

το απολαμβάνουν. Και τα ακούσματα πολλές φορές είναι ηδονική ακούει έναν άνθρωπο να τραγουδά και σε συνεπαίρνει.. αυτό σημαίνει ότι κάτι σε αγγίζει. Η τέχνη είναι προίκα μας, μας την έδωσε ο Θεός και κάποιοι άνθρωποι την καλλιεργούν και την αναπτύσσουν και οι υπόλοιποι την απολαμβάνουν. (Όπως εγώ δεν παίζω μουσική, αλλά ζωγραφίζω. Απολαμβάνω, όμως, τη μουσική και το έργο το δικό μου κάποιος άλλος θα το θαυμάσει). Αυτή είναι η τέχνη: δεν είναι συμπλήρωμα, είναι ανάγκη στη ζωή μας, διότι διαφορετικά η ζωή θα ήταν πολύ πεζή.

*Ελισάβετ Τσαούση, Αντριάνα Καλαμπόγια, Α΄ Γυμνασίου
Λάμπης Ζέκιος, Α΄ Λυκείου*

**Η τέχνη δεν είναι συμπλήρωμα,
είναι ανάγκη στη ζωή μας.**

ΘΗΕΛΑ

Η νεαρή καλλιτέχνις, γνωστή και ως kroutssef, μας εισάγει στην τέχνη της visual poetry και δημιουργεί μια μηνιαία ψηφιακή έκδοση λόγου και εύληπτης αισθητικής, βασισμένη στα συμφραζόμενα του διαδικτύου, με το όνομα "ΘΗΕΛΑ", στοχεύοντας στη δημιουργία εικόνων με όχημα το γραπτό λόγο.

Visual poetry είναι ο συνδυασμός ποίησης με digital backgrounds, δηλαδή είτε με ψηφιακά έργα τέχνης, είτε με ψηφιακά επεξεργασμένες φωτογραφίες, που λειτουργούν ως "καμβάς" για τα ποιήματα. Εκμεταλλεύεται, δηλαδή, το οπτικό κομμάτι (που είναι σαφώς επηρεασμένο από τη διαδικτυακή κουλτούρα και την αισθητική των ιστοσελίδων) για να αποτυπωθεί το μήνυμα πιο εύκολα στον αναγνώστη, αλλά ουσιαστικά γίνεται μέρος του έργου. Το 2012, η Βάσια Μπακογιάννη εξέδωσε την πρώτη της ποιητική συλλογή στα ελληνικά, με τίτλο *Παρανουχίδες*. Ύστερα από περίπου ένα χρόνο ξεκίνησε να πειραματίζεται με το ψηφιακό κομμάτι. Αποφάσισε, λοιπόν, να τα ντύσει όλα με ένα ταιριαστό background, είτε αυτό ήταν κάποιο σκίτσο ή έργο τέχνης είτε «πειραγμένη» φωτογραφία απ' το προσωπικό της αρχείο. Θεώρησε πως ο γραπτός λόγος μπορούσε να πάρει άλλη διάσταση, χωρίς να χάνει τη δύναμή του. Κάπως έτσι προέκυψε το "A pill is a moon", μια συλλογή "οπτικής ποίησης", που κυκλοφόρησε πριν από λίγους μήνες και ως φιλοσοφία απομακρυνόταν εντελώς από την προηγούμενη εκδοτική απόπειρα. Σε αυτήν τη συλλογή υπήρχαν ποιήματα και αποσπάσματα, που μπορούσαν πλέον να σταθούν ως εικαστικά έργα λόγω της σύνδεσής τους με την εικόνα.

Κάπως έτσι, δημιούργησε και το ψηφιακό περιοδικό "ΘΗΕΛΑ" σχεδιασμένο σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, δίνοντας την ευκαιρία και σε άλλους καλλιτέχνες να αντιπροσωπευτούν όσο το δυνατόν καλύτερα και να μοιραστούν τα έργα τους μέσω της μηνιαίας έκδοσης.

Τα πρώτα δύο τεύχη κυκλοφόρησαν με μεγάλη επιτυχία τον Οκτώβριο και Νοέμβριο του 2016. Σε αυτά θα βρείτε νέους καλλιτέχνες να εκφράζονται με την ποιητική γραφή τους και αρκετές ηχογραφήσεις αναγνώσεων από τους ίδιους.

Η σελίδα του ΘΗΕΛΑ στο facebook: <https://www.facebook.com/thielamag/?pnref=hc>

Έλενα Παβέλη, Β΄ Λυκείου

Ένα ταξίδι στη μουσική του 20ού αιώνα: 1930-1940

Συνεχίζοντας το ταξίδι μας στη μουσική του 20ού αιώνα, θα αναλύσουμε τις μουσικές τάσεις της δεκαετίας 1930-40 και τις κοινωνικές συγκυρίες που οδήγησαν στη μορφή της μουσικής εκείνη την περίοδο. Αρχικά, αξίζει να αναφέρουμε ότι η εποχή αυτή είναι μια μεταβατική περίοδος ανάκαμψης μεταξύ δύο πολέμων. Το πέρασ του πρώτου και η απειλή του δεύτερου επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό τις τέχνες.

Συγκεκριμένα, τη δεκαετία του '30, άνθισε το ρεμπέτικο, που βρισκόταν τότε στη μεγαλύτερη ακμή του –τη λεγόμενη κλασική περίοδο– και το οποίο εκπροσωπούσε κυρίως την εργατική τάξη και τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα.

Καθώς ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος έρχεται πιο κοντά και τα δικτατορικά καθεστώτα εξαπλώνονται στην Ευρώπη καταπατώντας τις ανθρώπινες ελευθερίες και λογοκρίνοντας τις τέχνες, η μουσική ακολουθεί τη γενικότερη πορεία της κοινωνίας αντιπροσωπεύοντας τα βαθύτερα αισθήματα των απλών ανθρώπων – που δεν είχαν άλλο μέσο για να ακουστούν.

Την περίοδο εκείνη, ως πράξη αλληλεγγύης μεταξύ των μουσικών, ιδρύεται η Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, με πρόεδρο το Διονύσιο Λαυράγκα και μέλη άλλους διακεκριμένους συνθέτες της εποχής, όπως ο Μ. Καλομοίρης και ο Δ. Μητρόπουλος. Την ίδια εποχή, κάνουν για πρώτη φορά την εμφάνισή τους, με

δειλά μουσικά βήματα, δύο μεγάλες προσωπικότητες της Ελληνικής μουσικής, ο Μίκης Θεοδωράκης και η Μαρία Κάλλας. Όσον αφορά το ρεμπέτικο τραγούδι της προπολεμικής περιόδου, αυτό φέρνει στο φως μουσικοσυνθέτες, όπως ο Μάρκος Βαμβακάρης, ο Βασίλης Τσιτσάνης και άλλοι. Λόγω της έντονης λογοκρισίας που ασκούσε η κυβέρνηση Μεταξά, το είδος περνά μια έντονη κρίση, καθώς οι συνθέτες αναγκάζονται να αλλάξουν ρεπερτόριο και στίχους, αλλά όχι και αντιλήψεις.

Με την έναρξη του πολέμου, σειρά έχουν η Σοφία Βέμπο και η Δανάη Στρατηγοπούλου, που με τα τραγούδια τους εμψυχώνουν όχι μόνο το στρατό αλλά και τον απλό λαό, ενώ με το τέλος του πολέμου, τα τραγούδια τους στρέφονται εναντίον του εμφυλίου.

*Αδαμαντία Θεοφάνους, Β΄ Λυκείου
Άρτεμις Κουνάδη, Α΄ Λυκείου*

Αρχαία Ελληνικά Μουσικά Όργανα

Αγαπητοί αναγνώστες, στο προηγούμενο τεύχος της εφημερίδας μας μιλήσαμε για τα έγχορδα μουσικά όργανα της αρχαίας Ελλάδας. Σε αυτό το τεύχος, θα έχουμε την ευχάριστη δυνατότητα να γνωριστούμε με... τα πνευστά!

Τα αρχαία ελληνικά πνευστά όργανα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: τους αυλούς, οι οποίοι είναι πνευστά όργανα με επιστόμιο, και τις σύριγγες, που είναι πνευστά όργανα χωρίς επιστόμιο, στα οποία ο ήχος παράγεται απευθείας με το φύσημα.

Οι αυλοί ήταν κατασκευασμένοι από καλάμι ή κόκαλο, αλλά και άλλα υλικά, όπως ελεφαντόδοντο, μέταλλο ή ακόμη και ξύλο! Η πλειονότητα των αυλών αποτελούσαν από δύο κυλινδρικούς σωλήνες, που κάποιες φορές κατέληγαν ελαφρώς σε σχήμα καμπάνας, που βοηθούσε στην ενίσχυση του ήχου. Σε παραστάσεις σε αγγεία συχνά φαίνεται ότι ο αυλός στερεωνόταν με μια δερμάτινη λωρίδα, η οποία περνούσε γύρω από το κεφάλι και είχε άνοιγμα στην περιοχή των χειλιών. Οι αυλοί συχνά είχαν μονή ή διπλή γλωττίδα.

Τα πνευστά της αρχαιότητας λειτουργούσαν με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούν τα σημερινά πνευστά. Δηλαδή, προκαλούσαν δονήσεις στον αέρα που βρισκόταν μέσα στον αυλό (ή αυλούς, γιατί όπως είπαμε συνήθως αποτελούσαν ζευγάρι). Πολλά πνευστά μάλιστα μοιάζουν πολύ με τα σύγχρονα.

Πνευστά

Σύριγξ (Σύριγγα)

- Ονομάζεται και Σύριγξ του Πανός
- Κατασκευαζόταν από καλάμι και σκονί
- Χωρίς επιστόμιο ή γλωττίδα
- 7 σωλήνες διαφορετικού μήκους από 7 έως 12 εκατοστά ο καθένας, περίπου 14 εκατοστά πλάτος
- Ποιμενικό όργανο
- Συνδέεται κυρίως με τον Ερμή, τον Πάνα, τους Σατύρους και τον Άπτη

Σάλπιγξ (Σάλπιγγα)

- Κατασκευαζόταν από χαλκό, ορείχαλκο ή σίδηρο
- Όργανο τυρρηνικής προέλευσης
- Διαδόθηκε στον Ελλαδικό χώρο
- Υπάρχουν 5 είδη σάλπιγγας
- Ο ήχος της είναι εξαιρετικά δυνατός
- Χρησιμοποιούσαν ως όργανο σιναάλων
- Θεωρείται ανδρικό μουσικό όργανο
- Παίζεται με το ένα χέρι
- Έχει μήκος 100-120 εκατοστά

Κέρας ή Βυκάνη

- Μήκος 40-50 εκατοστά
- Κατασκευαζόταν από κέρατο (συνήθως αγελάδας)
- Χρησιμοποιούσαν από βοσκούς καθώς και σε πολεμικά και κυνηγετικά σαλπίσματα
- Παίζονταν όπως και η Σάλπιγγα με το ένα χέρι. Τον 4^ο αι. π. Χ. θεωρείται πια απαρχαιωμένο όργανο

Αυλός

- Αναφέρεται για πρώτη φορά στην Ιλιάδα του Ομήρου
- Η προέλευσή του τοποθετείται στην Φρύγα της Μικράς Ασίας
- Είχε 3-15 οπές για τα δάχτυλα, γλωττίδα
- Δυνατότητα αναπαραγωγής μόνο μίας κλίμακας
- Τον 5ο αι. π. Χ. εμφανίζονται τρεις κλίμακες
- Υπάρχουν τουλάχιστον τρία, αν όχι περισσότερα, είδη αυλών, όπως ο Δίαυλος, Μόναυλος και Πλαγίαυλος (παίζονταν όπως το σύγχρονο φλάουτο)

*Άλκηστις Κυρίτση, Άννα Βερυκίου, Α΄ Γυμνασίου
Τάνια Γκρόντα, Β΄ Γυμνασίου*

βιβλιοκριτική

Καθρέφτες μια σχεδόν παγκόσμια ιστορία

EDUARDO GALEANO
ΚΑΘΡΕΦΤΕΣ
μια σχεδόν παγκόσμια ιστορία

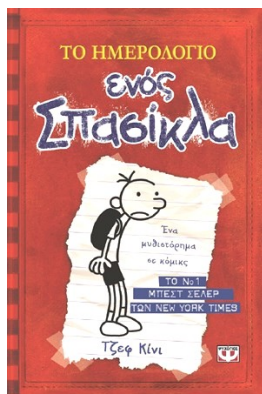

Το βιβλίο "Καθρέφτες, μια σχεδόν παγκόσμια ιστορία", του Ουρουγουανού συγγραφέα Εδουάρδο Γκαλεάνο αποτελείται από εξακόσια αφηγήματα-βινιέτες, τα οποία παρουσιάζουν την ιστορία όλου του κόσμου, σχεδόν, από τους κοσμογονικούς χρόνους και την εμφάνιση του ανθρώπου μέχρι την έναρξη του 20ού αιώνα. Πολυεπίπεδο και βαθιά πολιτικό, μιλά για τον αγώνα του ανθρώπου για ζωή και ελευθερία, για τις γυναίκες και τους άνδρες, για τον πόλεμο, τη φτώχεια, τις κοινωνικές ανισότητες και το ρατσισμό, την αδηφαγία της Δύσης, τα Μ.Μ.Ε., τη φύση και την καταστροφή της και το ποδόσφαιρο. Ονομάζεται "Καθρέφτες", μιας και η ιστορία είναι καθρέφτης της σύγχρονης πραγματικότητας.

Ο συγγραφέας του αντισυμβατικός με εξαιρετικά διεισδυτική και εύστοχη ματιά καταφέρνει μέσα από την προσέγγισή του να δώσει φωνή στους ηττημένους, τους αδύναμους και σε όσους τόλμησαν να υψώσουν το ανάστημά τους σε κάθε μορφή καταπιεστικής εξουσίας. Δείχνει πως τελικά η ιστορία δεν γράφεται μόνο από τους νικητές, αλλά προσπαθεί να φέρει στο φως και τις άλλες όψεις της, όψεις οι οποίες δεν πρόλαβαν να ειπωθούν και οι οποίες αποκρύπτονται από τις επίσημες αφηγήσεις της εξουσίας. Ένα βιβλίο ορόσημο, απαραίτητο εργαλείο για να εμβαθύνουμε τη σκέψη και το στοχασμό μας, αλλά και για να κατανοήσουμε καλύτερα τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Μυρτώ Κωστόγιαννη, Γ' Γυμνασίου

Το Ημερολόγιο ενός Σπασίικλα

Κάθε έφηβος στις μέρες μας ψάχνει ένα ερέθισμα για να τον βοηθήσει να ανέβει τα σκαλιά της σκληρής εφηβείας. Αυτό το βιβλίο είναι ό,τι πρέπει για ένα μαθητή που αρχίζει το γυμνάσιο και πιστεύει ότι η ζωή του είναι φρίκη... Ο Τζεφ Κίνι έγραψε ένα μυθιστόρημα σε κόμικ και έχει διακριθεί ως το Νο1 best seller των New York Times.

Το βιβλίο ξεκινά από την πρώτη μέρα του Γκρεγκ στο γυμνάσιο. Και οι εντυπώσεις του δεν ήταν και οι καλύτερες... Τουλάχιστον έτσι πιστεύει. Οι περιπέτειες εμπλέκονται με χιουμοριστικό τρόπο και μας επιφυλάσσει ένα απροσδόκητο τέλος, με τον Ραούλι κλόουν της τάξης.

Και όπως γράφει και ο Γκρεγκ στο ημερολόγιό του:

Μην περιμένετε να δείτε τίποτε "Αγαπημένο μου ημερολόγιο", αυτό, και "Αγαπημένο μου ημερολόγιο", εκείνο, εντάξει;

Μένια Βασιλάκου Γ' Γυμνασίου

ταινιοθήκη

Mustang (Οι Ατίθασες)

Το "Mustang" (Οι Ατίθασες) είναι μια ταινία που δείχνει με απλό, τρυφερό, αλλά εξαιρετικά δυνατό τρόπο τον παραλογισμό της κοινωνίας και της ανθρώπινης φύσης. Η ταινία μιλάει για τη σημερινή θέση της γυναίκας στην Τουρκία και για το πώς εξακολουθεί να μην μετράει η γνώμη της στην οικογένεια και στην κοινωνία.

Η υπόθεση της ταινίας σχετίζεται με τη ζωή πέντε αδελφών, των οποίων οι γονείς έχουν πεθάνει και την κηδεμονία έχει αναλάβει η οπισθοδρομική γιαγιά τους και ο βίαιος θείος τους. Μεγαλώνουν στο σπίτι της γιαγιάς σε ένα μικρό χωριουδάκι στη Βόρεια Τουρκία.

Μέσα από ένα απλό και συνηθισμένο παιχνίδι της ηλικίας τους με το αντίθετο φύλο, τα κορίτσια χαρακτηρίζονται ανήθικες και "φυλακίζονται" μέσα στο σπίτι της γιαγιάς, ώπου να έρθει η ώρα του γάμου τους, η οποία στην οπισθοδρομική κοινωνική πραγματικότητα που βιώνουν έρχεται πολύ νωρίτερα απ' ό,τι θεωρείται φυσιολογικό σε μια δυτική τουλάχιστον κοινωνία.

Σε ένα λιτό περιβάλλον κορυφώνεται το δράμα και η σκηνοθεσία με την αφήγηση είναι άριστες, ενώ ακόμα και οι ερμηνείες των νεαρών κοριτσιών συγκινούν το θεατή με τη φυσικότητα και το νατουραλισμό τους.

Η ταινία προβλήθηκε στην Κινηματογραφική Λέσχη Πρέβεζας, την Πέμπτη, 8 Δεκεμβρίου. Οι προβολές της ΚΛΠ γίνονται στην Όαση, κάθε Πέμπτη στις 21:00. Η είσοδος για μαθητές είναι δωρεάν, ενώ το εισιτήριο για τους ενήλικες ανέρχεται στα 6 ευρώ και για φοιτητές και ανέργους στα 4 ευρώ. Οι επόμενες ταινίες που θα προβληθούν στη Λέσχη μέχρι τις αρχές του νέου έτους είναι οι ακόλουθες: **Durak/The Fool** (Ρωσία) 15/12/2016, **The Room** (Ιρλανδία-Καναδάς) 22/12/2016, **Unga Sophia Bell** (Σουηδία) 29/12/2016, **Svenskjävel/Underdog** (Σουηδία) 5/1/2017, **Ei Olivo** (Ισπανία) 12/1/2017.

Φιλώ Πουτέση, Γ' Γυμνασίου

Αναβιώνοντας κατά κάποιο τρόπο μια συνήθεια παλιότερων εφημερίδων και λογοτεχνικών περιοδικών, στη φετινή «Διαπασών» θα δημοσιεύουμε σε αυτήν τη στήλη ένα απόσπασμα από το διήγημα «Νέλια», της μαθήτριας Ελένης Τέφα, που συνέγραψε γι' αυτό το σκοπό. Ακολουθεί το δεύτερο μέρος του διηγήματος...

Νέλια

(Φινλανδικά - Neljä: τέσσερα)

Καλοκαίρι

Ο καιρός πέρασε και πολλές ορχήστρες θέλησαν να εκτελέσουν τις συνθέσεις μου σε εκδηλώσεις τους. Το όνομά μου είχε αρχίσει πλέον να ακούγεται σε συζητήσεις μεταξύ απλών πολιτών, και όλα χάρις σε σένα, Ιβάν. Είχαμε πλέον μια πανέμορφη σχέση. Περνούσαμε τις μέρες μας κάνοντας αυτό που αγαπάμε, και όλα φαίνονταν να βαδίζουν προς το καλύτερο. «Βλέπεις, Νέλια; Όλα θα πάνε καλά», μου έλεγες συνεχώς. Και σε πίστευα.

Πήρα το κουράγιο να σου δείξω μια σύνθεση που φυλούσα για τον εαυτό μου. Ο λόγος για μια μισογραμμένη σονάτα για πιάνο σε ρυθμό τάνγκο, χωρίς τέλος, αλλά ήδη γεμάτη αισθήματα και λόγια. Σου εξομολογήθηκα πως ήταν κάτι που είχα γράψει σε μια δύσκολη περίοδο της ζωής μου, οπότε δεν ήμουν σίγουρη αν θα έπρεπε καν να σου τη δείχνω.

«Δεν είμαι από τη Ρωσία», σου είχα πει. «Ηρθα από τη Φινλανδία με την οικογένειά μου όταν ήμουν παιδί, και μεγάλωσα μέσα σε άσχημες συνθήκες. Μας αρνήθηκαν κατοικία λόγω της καταγωγής μας, τα παιδιά στο σχολείο μου συμπεριφέρονταν σαν να είχα σκοτώσει άνθρωπο. Πέρασα από πολλές ψυχολογικές δοκιμασίες, και για χρόνια δεν είχα το θάρρος να πλησιάσω κάποιον, πόσο μάλλον να του δείξω τις συνθέσεις μου, που αποτελούσαν τη μόνη μου διέξοδο. Αυτή ήταν μια από αυτές που έγραφα εκείνη την περίοδο. Γι' αυτό πιθανόν να μην βγάζει καν νόημα το περιεχόμενό της, όμως πραγματικά ήταν ένα ζέσπασμα. Ένα ζέσπασμα όλων όσων κρατούσα μέσα μου —παραμένει, όμως, η αγαπημένη μου, αν και δεν μπόρεσα ποτέ να την τελειώσω».

Σκέφτηρες προσεχτικά αυτά που σου είπα. Πήρες το κομμάτι στα χέρια σου, το διάβασες, το ζαναδιάβασες, και ύστερα με κοίταζες βαθιά στα μάτια ψάχνοντας τις κατάλληλες λέξεις.

Μου είπες πως ξέρεις πώς αισθάνομαι. Ήσουν σίγουρος πως δεν θα σε πίστευα, με επιβεβαίωσες όμως πως πραγματικά γνώριζες. Μου μίλησες για τις δικές σου δοκιμασίες. «Πριν δύο χρόνια έμαθα πως έχω λευχαιμία», μου είπες. «Ακολούθησαν αμέτρητες εξετάσεις, χημειοθεραπείες και άλλοι τρόποι αντιμετώπισης, έγινε ό,τι ήταν δυνατό να γίνει. Σε αυτά τα δύο χρόνια θέλησα και εγώ να βρω μια διέξοδο, ένα ζέσπασμα, όπως λες. Η μουσική ήταν η καλύτερη επιλογή. Μέσα σε αυτήν μπόρεσα να βρω όλα όσα έφαχνα, και κάποια πράγματα που δεν έφαχνα, αλλά είμαι ευγνώμων που τα βρήκα... όπως εσένα».

Την ασθένειά σου δεν τη θεώρησα εμπόδιο. Ως τώρα τα πάντα κυλούσαν υπέροχα, και έτσι φρόντισα να συνεχίσουν να κυλούν. Φρόντισα, φυσικά, να ήμουν εκεί όταν με χρειαζόσουν, δεν επέτρεψα όμως σε κάτι τέτοιο να στερήσει κάτι από την εικόνα που είχα για εσένα. Για μένα ήσουν ακόμη το άτομο που μου έδωσε ένα βαθύτερο νόημα στη μουσική μου, στις πράξεις μου, στη ζωή μου.

Οι μήνες που ακολούθησαν ήταν οι καλύτεροι της ζωής μου. Προσκήσεις για ζωντανές παραστάσεις, αιτήσεις για χρήση των συνθέσεων και ντουζίνες ακόμη διαφόρων χαρτιών που περιέμεναν την άδειά μου σκορπισμένα μέσα στο σπίτι μας αποτελούσαν πλέον καθημερινό σκηνικό. Ταξιδέψαμε σε κάθε μεγαλούπολη της Ρωσίας, ύστερα και σε άλλες χώρες. Το ντοού μας έγινε τόσο γνωστό και η ζήτησή του ήταν τέτοια που δεν χρειαζόταν να συνεχίσουμε στη σχολή για την ώρα. Ήταν το καλύτερο που θα μπορούσα να έχω, ήμουν ευτυχημένη και ικανοποιημένη. Έκανα αυτό που αγαπώ, με τον άνθρωπο που αγαπώ.

Έτσι η εποχή της “ακμής” ήταν μια περίοδος ευημερίας, όπου όλα τα προβλήματα έμειναν στην άκρη, ένα κύμα θέρμης που ανήλθε στο υψηλότερό της και ζεμάτισε τα πάντα στο πέρασμά του, όπως ένας καύσωνας του καλοκαιριού. Το μόνο που απέμενε ήταν το κρύο κύμα που θα το έριχνε και πάλι.

Ελένη Τέφα, Β' Λυκείου

Περιεχόμενα

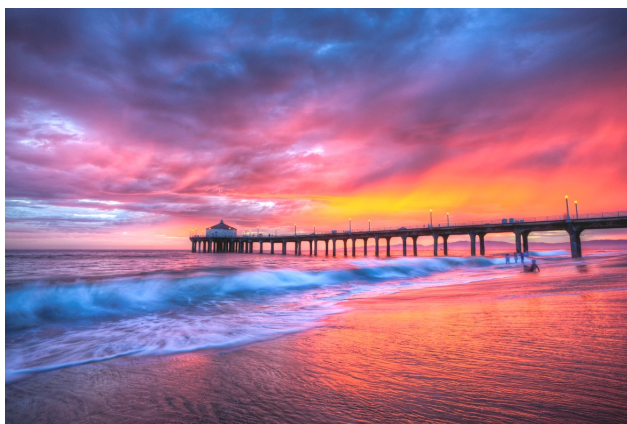
Μουσική

Προβληματισμοί

Συνεντεύξεις

Τέχνες και Γράμματα

Νέα του σχολείου

Τα νέα του Μουσικού Σχολείου

Το Μουσικό Σχολείο Πρέβεζας στο... Θέατρο Τέχνης!

Στις 26/11/2016 η μουσικοθεατρική παράσταση «Του Κύκλου τα Γυρίσματα», που είχε ανεβεί με μεγάλη επιτυχία στις εκδηλώσεις του σχολείου μας το Μάιο του 2016 ταξίδεψε στην Αθήνα. Έπειτα από πρόσκληση του Σωματείου Πολιτών «Διάζωμα», η παράσταση ανέβηκε στο Θέατρο Τέχνης Κάρολος Κουν και το κοινό της Αθήνας την αγάπησε με θέρμη και ενθουσιασμό, κάτι που μας έκανε ιδιαίτερα περήφανους. Τόσο τα θετικά σχόλια και τα συγχαρητήρια που λάβαμε από τον κο Μπένο, πρόεδρο του «Διάζωματος», όσο και η τιμητική παρουσία της Υπ. Πολιτισμού, κας Κονιόρδου, η οποία μας ενθάρρυνε με τα θετικά της σχόλια για την προσπάθειά μας, αλλά και το γεγονός ότι παίζαμε σε ένα ιστορικό θέατρο αποτελούν για εμάς εμπειρία ζωής. Στην παράσταση συμμετείχαν μαθητές από όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου, ενώ υπεύθυνοι καθηγητές ήταν η κα Κατερίνα Μαυροδμή και ο κος Κοσμάς Μαρκής, χωρίς την πολύτιμη καθοδήγηση και αφοσίωση των οποίων δεν θα μπορούσαμε να είχαμε φτάσει μέχρι εδώ...

Μένια Βασιλάκου, Γ' Γυμνασίου
Λάμπης Ζέκιος, Α' Λυκείου

Διαμαρτυρία... για τα αυτονόητα!

Οι μελλοντικοί καλλιτέχνες της χώρας μας, για άλλη μια φορά στους δρόμους. Στις 28/11/2016 οι μαθητές του Μουσικού Σχολείου Πρέβεζας βρέθηκαν στους δρόμους, διαμαρτυρόμενοι για την παρούσα κατάσταση που επικρατεί. Αψηφώντας τον άσχημο καιρό, εξέφρασαν τα αιτήματά τους, μέσω παραλλαγμένων τραγουδιών.

Τα αιτήματα είναι τα ακόλουθα:

- Πλήρης κάλυψη ωρών διδασκαλίας μουσικών μαθημάτων.
- Εφαρμογή της νομοθετικά υπογεγραμμένης πιστοποίησης μουσικών γνώσεων (αρμονίας, μουσικών οργάνων), καθώς και την αναγνώριση και παροχή εξεταστέας ύλης στα παραδοσιακά και μοντέρνα όργανα.
- Δωρεάν παροχή Μουσικών βιβλίων.
- Επαναφορά των μουσικών αγώνων με σκοπό την επιβράβευση των επιτυχόντων με επιπλέον μοριοδότηση (πχ. 10%) για τις Μουσικές Σχολές.
- Να αντιμετωπιστεί ΤΩΡΑ το κτηριακό πρόβλημα του Μουσικού Σχολείου Πρέβεζας.
- Να βρεθεί κάποιος χώρος ώστε να μπορούμε να αθλούμαστε, διότι δεν διαθέτουμε γυμναστήριο.
- Αίθουσα φυσικής με το απαραίτητο υλικό.
- Αίθουσα εκδηλώσεων, απαραίτητη τόσο για τις συναυλίες και άλλες εκδηλώσεις, όσο και για τις πρόβες των μουσικών συνόλων.
- Αίθουσα σίτισης.
- Χρηματοδότηση τώρα από το Δήμο για να λειτουργήσει κανονικά το σχολείο μας (υποδομές, συντήρηση και άμεση αποκατάσταση των φθορών, διαμόρφωση σχολικού προαύλιου χώρου).

Τελικός προορισμός των διαμαρτυρόμενων μαθητών ήταν το Δημαρχείο Πρέβεζας και σκοπός τους να εκθέσουν τα αιτήματά τους στο Δήμαρχο. Ο κ. Μπαίλης τόνισε ότι δεν υπάρχουν χρήματα και πως καθημερινά κάνει το καλύτερο δυνατό. Οι εκπρόσωποι του σχολείου, ζήτησαν γραπτή απάντηση, η οποία ΔΕΝ έχει παραδοθεί ακόμα.

Αλεξάνδρα
Σταύρακα,
Εύη Μπέλλου,
Γ' Γυμνασίου

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Αυτές τις μέρες στο σχολείο μας έχουν έρθει τα Χριστούγεννα. Οι μαθητές με τη βοήθεια των καθηγητών τους κάνουν πρόβες για τις εκδηλώσεις, στις οποίες θα συμμετάσχει το σχολείο. Υπεύθυνοι καθηγητές είναι η κα Νιφοράτου Ροζαλία, ο κος Τσολάκης Πέτρος, η κα Φαραού Αγγελική, η κα Τσιακάλου Δήμητρα, ο κος Τσιμιτάκης Κωνσταντίνος και η κα Ανδρέου Ιφιγένεια.

Στις **17 Δεκεμβρίου** το σχολείο θα βρίσκεται στις εκδηλώσεις του Χριστουγεννιάτικου χωριού. Μαθητές της Α' Γυμνασίου θα τραγουδήσουν παραδοσιακά κάλαντα.

Στις **21 Δεκεμβρίου**, στις 5:00 μ.μ. η παραδοσιακή ορχήστρα θα τραγουδήσει Παραδοσιακά Κάλαντα σε εκδήλωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Πρέβεζας. Στις 7 μ.μ., στο Χριστουγεννιάτικο χωριό η χορωδία της Α' Γυμνασίου με μια μικρή ορχήστρα θα τραγουδήσουν τα κομμάτια: *Hark! The Herald Angels Sing*, *Ρούντολφ το Ελαφάκι*, *Ποιο να 'ναι αυτό το μικρό παιδί* και *Χαρούμενες Καμπάνες*.

Στις **22 Δεκεμβρίου** η παραδοσιακή ορχήστρα θα τραγουδήσει τα Χριστουγεννιάτικα κάλαντα στους δρόμους της πόλης.

Στις **23 Δεκεμβρίου** θα γίνει η γιορτή του σχολείου με Χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

Το σύνολο ελεύθερης έκφρασης **Acapella** που δημιουργήθηκε από έξι μαθήτριες της Α' Λυκείου στο μάθημα των μουσικών συνόλων θα βρίσκεται στο χριστουγεννιάτικο χωριό της Πρέβεζας για να μας μαγέψουν με τραγούδια, όπως *Rudolf*, *Οι Καμπάνες Χτυπούν-Last Christmas*, *Jingle Bell Rock* και *Santa Claus is Coming To Town!!!*

Ας είμαστε εκεί να τα χειροκροτήσουμε!!!
Καλά Χριστούγεννα!

Γεράσιμος Μαρκής, Α' Γυμνασίου